

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 66

София, сбота, 2 април

1932 г.

68. заседание

Петък, 1 април 1932 г.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. и 45 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	1389	вѣрно, какви мѣрки е взелъ, за да се предотвратятъ подобни произволи и престѣпления. (Развиване и отговоръ)	1399
Питания:		Случка. Исклучване по за три дни присѣтствуващитъ народни представители отъ парламентарната група на Работническата партия за непристойно държане и систематични тѣхни действия въ заседанията на Парламента, насочени противъ реда въ България и противъ държавната сигурност и stabilitetъ.	1393
1) отъ народния представителъ А. Наумовъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно намѣсата на полицията въ потушаване стачката на работницитъ отъ фабрика „Бр. Пантеви“, обявена на 28 мартъ т. г. (Съобщение)	1390	Законопроекти:	
2) отъ народния представителъ С. Димитровъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве — пита: ще държи ли майката на Никола Кофарджиевъ въ затвора, заедто се е осмѣлила да издаде картички съ лика на своя синъ. (Развиване и отговоръ)	1390	1) за данѣчни облекчения. (Съобщение)	1390
3) отъ народния представителъ Н. Пѣдаревъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно уволнението на единъ секретаръ-бирникъ. (Развиване и отговоръ)	1394	2) за измѣнение и допълнение закона за адвокатитъ отъ 1888 г. (Предложение на народнитъ представители Т. Мечкарски и С. Омарчевски) (Съобщение)	1390
4) отъ народния представителъ П. Георгиевъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно убийството на Михаилъ Лазовъ, отъ с. Лопянъ, Тетевенско, на 22 февруарий н. г. отъ банда дружбаши и комунисти. (Развиване и отговоръ)	1396	3) за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ. (Трето четене)	1402
5) отъ народния представителъ Х. Манафовъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, съ което като съобщава, че в. „Демократически гласъ“, отъ 10 мартъ т. г., брой 2506, изнася, че въ Бѣлослатинското околийско управление е убитъ отъ бой и следъ това изгоренъ единъ български гражданинъ, пита: истина ли е това, кой е виновникътъ за това, и, ако е		4) за облекчение на длъжницитъ. (Второ четене — докладване и разискване)	1402
		Предложения:	
		1) за одобрение на подписания въ София на 26 юний 1931 г. договоръ за помирение, съдебно уреждане и арбитражъ между България и Испания. (Съобщение)	1402
		2) за одобрение на подписания въ София на 23 юний 1931 г. договоръ за помирение, арбитражъ и съдебно уреждане между България и Белгия. (Съобщение)	1402
		Дневенъ редъ за следващото заседание.	1410

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присѣтствуватъ нужното число народни представители. Обявямъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Апостоловъ Драгомиръ, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бояджиевъ д-ръ Атанасъ, Бояджиевъ Трифонъ Куневъ, Буровъ Атанасъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Ганевъ Георги, Георгиевъ Георги, Георгиевъ Стойчо, Говедаровъ Георги, Георгиевъ Коста, Гаговъ Петъръ, Дековъ Петко, Деневъ Сѣби Димитровъ, Димитровъ Захари, Димчевъ Василь, Дойчиновъ Никола, Докумовъ Борисъ, Дрънски Димитъръ, Димовъ Вергилъ, п. Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ, Казанаклиевъ Георги, Костовъ Георги, Краевъ Костадинъ, Кръстевъ Гето, Кършовски Крумъ, Лозовъ Господинъ, Лоловъ Сава, Лунговъ Николай, Мар-

тулковъ Алекси, Милановъ д-ръ Кънчо, Митковъ Сеферинъ, Нейчевъ Адамъ, Неновъ Атанасъ, Орозовъ Александъръ, Патевъ Симеонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Петко, Поповъ Стоянъ, Родевъ Христо, Симеоновъ Иванъ, Станковъ Владимиръ, Томчевъ Ангелъ, Тошевъ Никола, Франга д-ръ Александъръ, Циганчевъ Анастасъ, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чолаковъ Христо, Чорбаджиевъ Петко и Шидерски Едрю)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Генко Митовъ — 1 день;
 На г. Антонъ Пентиевъ — 2 дена;
 На г. Димитъръ Икономовъ — 2 дена;
 На г. Владимиръ Станковъ — 2 дена;
 На г. Христо Чолаковъ — 5 дни и
 На г. Захари Димитровъ — 8 дни.

Народният представител г. д-ръ Никола Чирпанлиев, който се е ползвал с 20-дневен отпуск, моли да му се разреши 2-дневен отпуск. Моля г. г. народните представители, които сж съгласни да се разреши на г. Никола Чирпанлиев 2-дневен отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане от народния представител г. Александър Наумов до г. министъра на вътрешните работи и народното здраве относно намислата на полицията въ потушаване стачката на работниците от фабрика „Бр. Пантеви“, обявена на 28 март т. г.

Съобщавам на Събранието, че е постъпил законопроект за данъчни облекчения. (Вж. прил. Т. I, № 49)

Ще се раздаде на г. г. народните представители и ще се постави на дневен ред.

Съобщавам на Събранието, че е постъпил по частната инициатива на народните представители Тончо Мечкарски и Стоян Омарчевски, приподписан от нужното число народни представители, законопроект за изменение и допълнение на закона за адвокатите от 1888 г. (Вж. прил. Т. I, № 50)

Ще се напечатат, ще се раздаде на г. г. народните представители и ще се постави на дневен ред.

Г. министърът на вътрешните работи и народното здраве е готов да отговори на питането на народния представител г. Сжиб Димитров относно задържането майката на убития Никола Кофарджиев.

С. Иванов (раб): Понеже го нѣма нашият другар Сжиб Димитров, азъ ще развия питането.

Председателстващ Н. Шопов: Имате думата.

С. Иванов (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Обикновено такива важни питання ние сме заставени да ги развиваме въ моменти, когато нашите запитвачи по една или друга случайност не се намиратъ въ Камарата, за да могатъ аргументирано да изнесатъ данитѣ, изложени въ питаннята, които ние отправяме къмъ г. г. министрите. Г. г. народни представители! Това не е случайностъ. Ние сме депозирали маса питання — не знамъ точно колко, но тѣ не сж по-малко отъ 30-40 — които сж отправени до отдѣлните г. г. министри. Но насъ ни се отговаря тогава, когато намиратъ за нужно г. г. министрите.

Н. Гавриловъ (нац. л): По заповѣдъ ли искашъ да отговарятъ?

С. Иванов (раб): На отправени отъ насъ питання, които не търпятъ никакво отлагане, отговаря ни се месеци следъ подаванетоъ имъ, когато питаннята губятъ и всѣкакво значение. Такъвъ е случаятъ съ питането на хвърлената бомба срещу Централния комитетъ на Независимитѣ работнически съюзи, такъвъ е случаятъ съ питането на нашия другаръ Христо Трайковъ относно отвлечането на тримата общински съветници отъ Неврокопъ, изхождащи отъ Народния блокъ.

А. Буковъ (з): По питането говорете!

С. Омарчевски (з): Разберете, че има правилникъ.

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни) Моля Ви, г. Ивановъ. Разберете единъ пътъ завинаги, че трѣбва да изпълнявате това, което правилникътъ заповѣдва.

Нѣкой отъ мнозинството: Тукъ не е болшевишка трибуна.

С. Иванов (раб): Ние сме отправили питане къмъ г. министъра на вътрешните работи за задържането майката на убития Никола Кофарджиев, членъ и секретаръ на Комunistическата партия въ България, убитъ на улицата въ ст. София.

Д. Влаховъ (з): „Комunistическа партия“ казва!

А. Буковъ (з): Такава партия не съществува.

С. Иванов (раб): Причината за нейното задържане е тази, че е издала ликоветѣ на трима членове на Комunistическата партия, а именно: нейния синъ Никола Кофарджиев, Христо Кочевъ и Цочо Ненов. Какво е престѣплението на майката на Кофарджиев, за да бѣде хвърлена тя въ Централния затворъ? Това, че е имала смѣлостъ да издаде лика на своя синъ! Е, добре, г. г. народни представители! Азъ питамъ: престѣпление ли

върши една коя и да е майка, която е отгледала синъ на такава възраст — не само майката на единъ комunistъ, секретаръ на Комunistическата партия въ България, Никола Кофарджиев, който особено за софийското работничество е известенъ кой е — престѣпление ли върши тая майка даже и отъ гледна точка на съществуващитѣ драконовски закони въ нашата страна, особено закона за защита на държавата, като издава лика на своя синъ? Тя не върши престѣпление съ това, че е издала и разпространявала лика на своя синъ.

П. Стоевъ (раб): За да изкара парче хлѣбъ.

А. Буковъ (з): Значи, търговия съ сина си!

Д. Влаховъ (з): Амбулантна търговия!

С. Иванов (раб): И това става въ време, когато има властта Народниятъ блокъ, който преди изборитѣ, наредъ съ другитѣ си обещания, . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Говорете по питането. Стига съ тия генерализирания.

С. Иванов (раб): . . . издигна и лозунга: прекратяване на сговористкия тероръ надъ работническата класа, отваряне широко вратитѣ на заданитѣ, премахване драконовския законъ за защита на държавата, връщане на прокуденитѣ задъ граница синове на трудяща се България. Следъ убийството на Кофарджиева неговата майка е хвърлена въ Централния затворъ затуй, защото е имала смѣлостъ да разпространява лика на своя синъ и на двама негови другари.

Г. г. народни представители! Отъ всичкитѣ фашистски правителства, отъ цѣлата фашистка диктатура, както въ нашата страна, така и въ цѣлия свѣтъ, е предприетъ единъ хунски походъ противъ трудящитѣ се.

А. Радоловъ (з): Бждете малко по-внимателенъ! Не може така да се говори!

С. Иванов (раб): Не веднѣжъ ние сме подчертавали това и сме изказвали своето възмущение. Въ единъ моментъ, когато майката на убития Кофарджиев е угнетена отъ мъжа за загубата, която е претърпѣла съ смъртта на сина си, въ единъ моментъ, когато тя тѣжи за него, вие я хвърляте въ Централния затворъ, за да ѝ нанесете съ това още по-жестокъ ударъ, за да увеличите още повече нейнитѣ страдания. Но това не е пръвъ случай, това нѣма да бѣде и последенъ случай.

А. Капитановъ (з): Отде знаешъ?

С. Иванов (раб): Всѣка реакция, следъ като е стигнала сволята кулминационна точка на развитие, вече не подбира срѣдствата, за да може да запази, за да може да закрепи още за известно време своето господство. И Народниятъ блокъ, въ който участва и Земледѣлскитъ съюзъ съ трима свои министри, видѣ въ лицето на тая майка-героиня едно страшно зло за фашистка България и я хвърли въ Централния затворъ.

Председателстващ Н. Шоповъ (Звъни)

С. Иванов (раб): Е, г. г. народни представители, ние знаемъ, че действително вие сте глухи, вие нѣмате сърдца, които могатъ да се омилостивятъ къмъ страдащитѣ и къмъ изнемогващитѣ широки маси. И Земледѣлскитъ съюзъ, който действително понасяше дѣлъ отъ тая тирания, . . .

А. Капитановъ (з): Все едно, че на Стойчо му поднасятъ шербетъ!

С. Иванов (раб): . . . днесъ се прости съ тѣзи мъжки на широкитѣ работнически маси и слѣпо провежда самъ тая политика на кървавия фашистки тероръ.

С. Омарчевски (з): Говори по питането, което си отправилъ!

А. Буковъ (з): Стига за кръвъ бе, стига вече!

С. Иванов (раб): Съ задържане майката на Кофарджиева вие искате да засилите този тероръ, този натискъ върху широкитѣ работнически маси . . .

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля ви се! Трѣбва да говорите специално по арестуванетоъ майката

на Кофарджиева. Говорете по него, иначе ще ви отнема думата.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: (Къмъ С. Ивановъ) Не се отклонявайте отъ питането.

С. Ивановъ (раб): Какво? Искате да ви кажа само, че майката на Кофарджиевъ е въ Централния затворъ — това ли? Азъ искамъ да посоча, каква е вашата политика.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля ви се! Вие не сте отправили питане за тероръ. Когато отправите такова питане, тогава ще приказвате така. Сега имате питане специално за арестуването майката на Кофарджиевъ. Ще се ограничите само върху него.

С. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че говоря точно по предмета на моето питане — задържането и хвърлянето майката на Кофарджиева въ затвора. Вие искате да повтори това десетъ пъти и да смътате, че съмъ си развилъ питането? Това ли искате да направя? Да, вашата целъ ние я знаемъ. Вашата целъ, съ прокарването на новия правилникъ, е именно тая — искате да поставите катанецъ на устата на народнитъ представители отъ работническата група, за да не могатъ да изнасятъ отъ тази трибуна поне малко отъ този страшенъ, кървавъ тероръ, който вие упражнявате върху работническата класа.

А. Буковъ (з): Г. председателю! Да слъзе отъ трибуната. Стига вече!

С. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Ние смътате, че задържането майката на Кофарджиевъ не е нѣщо откъснато, не е нѣщо изолирано отъ този общъ, повсемѣстенъ походъ, който е предприетъ срещу работническата класа и срещу всички трудящи се въ нашата страна. Ние смътате, въ моментъ на крайно изострени класови борби, като днешния, когато капитализмътъ действително е изпадналъ въ страшна криза, . . .

А. Буковъ (з): Оставете капитализма на мира, а говорете за майката на Кофарджиевъ.

С. Ивановъ (раб): . . . въ периодъ, като днешния, на подготовка нови кръвопролития между отдѣлнитъ империалистически държави и специално за война срещу Съветския съюзъ, всички тѣзи въпроси не могатъ да се откъснатъ единъ отъ другъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

С. Ивановъ (раб): Задържането майката на Кофарджиевъ е само една брънка отъ този тероръ, който се упражнява върху работническата класа и всички нейни организации, върху всички трудящи се. Но работническата класа, по силата на единъ неумолимъ законъ, знае, че, въпрѣки всичко, тя ще трѣбва да защитава своитъ права. Но, другари, . . . (Оживление)

А. Капитановъ (з): Другари, а?

С. Ивановъ (раб): Да! Азъ не се срамувамъ отъ това. Такъвъ е моятъ манталитетъ. Азъ само на другари разправямъ.

А. Капитановъ (з): Товарищи!

С. Ивановъ (раб): Вие можете да се смѣте.

И. Василевъ (з): Забрави, че си въ Парламента.

С. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Ние искаме да обърнемъ внимание и на другъ единъ фактъ.

К. Сидеровъ (р): Стига бе! Станахме идиоти съ тѣзи работи!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Ивановъ! Азъ Ви предупреждавамъ, както и всички, които правятъ питаня, че трѣбва да говорите конкретно по въпроса на Вашето питане. Оставете Русия на страна. Говорете по арестуването майката на Кофарджиевъ. Нѣма нищо общо арестуването майката на Кофарджиевъ съ всичкитъ тѣзи теории.

А. Буковъ (з): Както нѣма нищо общо и съ капитализма.

С. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Ние сме марксиста — диалектици и не можемъ откъснато да гледаме въпроситъ. Ние не можемъ да гледаме на арестуването майката на Кофарджиевъ като на единъ изолиранъ фактъ. Ние не можемъ да не свържемъ това съ общата политика, която се провежда днесъ. Че какво ще кажете вие за този режимъ, който днесъ съществува въ затворитъ? (Възражения отъ мнозинството) Какво ще кажете вие за онѣзи прословути нареждания и окръжни на г. Върбеновъ . . .

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Отнемамъ Ви думата, г. Ивановъ. Приканвамъ г. г. стенографитъ да не записватъ повече думитъ му. Нѣмате думата! (Тропане по банкитъ отъ мнозинството)

А. Буковъ (з): Това е лудъ човѣкъ. Какво го държите на трибуната?

С. Ивановъ (раб): Вие нѣма да спрете общия походъ на работническата класа. — Ние питаемъ г. министра, за какво е задържана майката на Кофарджиевъ? Съ какво ще се аргументира този вандалски произволъ, който се упражнява надъ една майка, която е загубила своя синъ за интереситъ и за нуждитъ на работническата класа и на трудящитъ се? (Възражения отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

С. Ивановъ (раб): Вие крѣкайте, но това е самата същностъ. (Ржкоплѣскания отъ работницитъ)

Х. Трайковъ (раб): Г. председателю! И азъ трѣбва да развия питането си. (Възражения отъ мнозинството)

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Нѣма нужда, то ще бѣде същото.

А. Буковъ (з): Парламентътъ не желае да го слуша.

Х. Трайковъ (раб): Общинскитъ съветници отъ Неврокопъ и днесъ още ги нѣма.

П. Мърмевъ (мак): (Казва нѣщо)

С. Ивановъ (раб): Делегация е изпратена отъ тѣзи (Сочи македонцитъ) да заплашватъ Христо Трайковъ. Това сж срѣдствата, съ които си служатъ тѣ (Сочи македонцитъ) противъ своитъ противници — тѣ, които сж се срастнали съ фашистката диктатура въ България, въ Бѣлградъ и Атина. (Пререкания между П. Мърмевъ и Х. Трайковъ)

Х. Трайковъ (раб): (Къмъ П. Мърмевъ) Моята кръвъ ще Ви отрови — запомнете го!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Трайковъ! Прави Ви последно предупреждение.

К. Русиновъ (раб): Само на него ли? Ами на другитъ?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Недейте създава една атмосфера на вълнение въ Парламента. Имайте предъ видъ правилника.

С. Ивановъ (раб): Ние не можемъ да мълчимъ, когато цѣлъ народъ пѣшка.

Х. Трайковъ (раб): Ние издигаме нашия гласъ на протестъ противъ тия вандалчини.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Трайковъ! Нѣмате думата. Предупреждавамъ Ви, че . . .

А. Буковъ (з): Нѣма какво да го предупреждавате. Дайте да го изключимъ.

А. Бояджиевъ (раб): Хайде-де!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Къмъ менъ сж отправени питаня отъ г. г. народни представители, на нѣкои отъ които съмъ готовъ и желая да отговоря. Но трѣбва да се пази редъ, трѣбва да се пази правилникътъ на Народното събрание. Никой не

може да иска отъ правителството да отговори на известни питання, когато се злоупотребява съ правото на питання. Всъщни единъ отъ народнитъ представители има право да интерпелира и да пита, обаче трѣбва да си наложи известни ограничения, защото питането е единъ въпросъ, който се слага на правителството или респективния министъръ, по който въпросъ ще трѣбва да се дадатъ известни освѣтления, следъ неговото проучване. А затова се изисква време. Ако ние вървимъ по този пътъ, като автомати всѣки единъ мигъ, и по поводъ и безъ поводъ да приповтаряме едни и същи фрази и една и съща теория, ние действително ще обърнемъ Народното събрание на една звѣрлиница, въ която ще има само шумъ и пререкания, но въ която нѣма да може да се върши работа. При това ние нѣма да можемъ да смогнемъ да отговаряме на тия питання.

Азъ трѣбва да ви заявя, че правителството, което желае винаги да отговаря на питаннята, знаейки тая практика на господата отъ лѣвицата, които злоупотребяватъ съ правото на питане, които отнематъ чрезмѣрно много време, дигатъ извънредно голѣмъ шумъ, често пъти по неволя бива принудено да забави отговора на известни питання, затова защото едно продължително дебатиране на питаннята спъва другата по-важна работа на Парламента. Разбира се, и тая работа не е маловажна, обаче ще трѣбва да се пази известенъ редъ.

Азъ ще се огранича да отговоря само на въпроситъ, които ми сѣ сложени. Азъ искахъ днесъ да отговоря на 6—7 питання, ако ми дадете възможность да сторя това, но ако господата не ми дадатъ тая възможность, азъ ще си затворя папката и вървамъ, че и самото Народно събрание ще ми даде право да не отговарямъ. Защото при такъвъ шумъ не може да се отговаря.

Г. г. народни представители! Къмъ мене е отправено питане за арестуването майката на убийца Никола Кофарджиевъ, за убийството на когото азъ имахъ честта да освѣтля Народното събрание по поводъ на едно друго питане — както по отношение на неговото убийство, така и по отношение самоубийството на другитъ двама — Кочевъ и Неновъ — които се самообесиха въ Дирекцията на полицията. Азъ трѣбва да ви припомня, че Кофарджиевъ е признатиятъ — даже и отъ преждеговорившия — секретаръ на Комунистическата партия, пратенъ съ специална мисия въ България, да подготвя конспирация, да подготвя тайната конспиративна комунистическа пропаганда и да организира партията на комуниститъ въ България, който въ момента, когато трѣбваше да бѣде заловенъ отъ полицейската власть, се самоуби на улицата. Следъ това бидоха арестувани и другитъ двама негови другари, които, както знаете, се самообесиха, може би, поради това, че тѣ трѣбваше да правятъ известни самопризнания. Така или иначе това сѣ вече минали събития, съ които се извънредно много злоупотребява.

По поводъ на тия събития полицията хвана два вида отворени карти, които се разпространяватъ въ България, на едната отъ които сѣ изобразени образитъ на Кофарджиевъ, когато е билъ живъ и на смъртно легло, а на другата — Кофарджиевъ сѣ двамата му другари. На тия картички има и текстъ на български и нѣмски езикъ, въ който се казва, че Кофарджиевъ е билъ членъ на Централния комитетъ на Българската комунистическа партия, тѣсни социалисти, и е прибавена една лъжа отдолу: (Чете отъ картичката) „Злодейски убитъ на 30 октомврий 1931 г. въ София отъ правителството Мушановъ—Малиновъ—Гичевъ и Ко.“. Както виждате една колосална лъжа, ...

К. Русиновъ (раб): Това, което Вие казвате, е лъжа.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... която се разпространява не само въ България, а и въ цѣлия цивилизованъ свѣтъ, за да се създава тревога. Затуй има и нѣмски езикъ. Заключение на нѣмския текстъ е: „Aber die Revolution lebt!“ — но, казва се, революцията въ България живѣе.

И. Василевъ (з): Тѣ използватъ всѣки случай, за да кощунствуватъ съ паметта на умрѣлитъ и да правятъ пропаганда.

С. Омарчевски (з): Жената и хаберъ нѣма!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: На обратната страна на същата картичка е отпечатенъ провокаторски позивъ. (Чете)

„Масов протестъ противъ убийството на Кофарджиевъ и др. другари!

Долу опръсканото с кръвъ правителство Мушановъ—Малиновъ—Гичевъ и Ко!

Пълна, безусловна амнистия! Премахване з. з. з. д!
Долу ржцете от революционните работнически организации!

Свободно проявление на Б. к. п. (т. с) Б. к. м. с. и М. о. п. р.!

На борба против опасността от войната срещу С. с. с. р.!

Да живее работническо-селското правителство в България!

(Оживление всрѣдъ мнозинството)

Както виждате, по единъ автоматиченъ начинъ сѣ повторени пакъ същитъ лозунги въ тая провокаторска картичка, която се разпространява въ чужбина и въ България.

И. Василевъ (з): (Къмъ работниците) Тая жена е ваша жертва и сега вие плачете за нея!

П. Стоевъ (раб): Слушайте!

А. Капитановъ (з): Вие слушайте.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звѣни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ същото време се разпространява и друга една карта съ ликоветъ на Кофарджиевъ и на самообесилитъ се Кочевъ и Неновъ. Горѣ на същата картичка е напечатанъ следниятъ стихъ:

„И ако слънцето угасне отъ боеветъ
То моето сърдце катъ слънце ще имъ свѣти.
Презъ бурната тъма.
А пламъка на младитъ души имъ стига
За да разбиятъ и последната верига
На майката земя.“ (Ржкоплѣскания отъ работниците)

А. Капитановъ (з): Значи, ваше дѣло е тази картичка! Да се отбележатъ тия, които ржкоплѣскаятъ.

Н. Захариевъ (з): Г. председателю! Когато г. министърътъ чете една картичка съ явно комунистическо съдържание, въ която се похвалява революцията, работническата парламентарна група аплодира. Азъ предлагамъ да се наложатъ санкции на цѣлата група. (Глъчка)

П. Стоевъ (раб): Искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

П. Стоевъ (раб): Този куплетъ ...

С. Омарчевски (з): Г. председателю! Има предложение за изключването на тия, които ржкоплѣскаха.

Н. Захариевъ (з): Да се изключи цѣлата група, защото тукъ нѣма убийци Мушановъ—Малиновъ—Гичевъ.

А. Бояджиевъ (раб): Моля ви се! Ржкоплѣскаха само нѣколко души.

С. Омарчевски (з): Да се изключи цѣлата група, която аплодираше революцията. (Възражения отъ работниците)

Н. Захариевъ (з): Не може да има убийци въ Парламента. Ако въ нашия Парламентъ има убийци, ние нѣма да ги търпимъ между насъ. Парламентътъ не може да търпи въ своята срѣда обвинители, че ние сме убийци.

А. Капитановъ (з): Тия картички сѣ инкриминирани по закона за защита на държавата, и вие не държите смѣтка за това.

М. Станевъ (раб): Искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звѣни) Нѣмате думата.

С. Омарчевски (з): Ржкоплѣскаятъ, когато се прави единъ апотеозъ на революцията! Тѣ сѣ солидарни съ това дѣло!

М. Станевъ (раб): Ние ржкоплѣскахме на единъ стихъ отъ стихотворенията на поета Христо Смирненски, които сѣ издание на „Хемусъ“ още отъ преди 7—8 г. Нека това да се разбере.

С. Омарчевски (з): И „Хемусъ“ да бѣде подведенъ подъ отговорность.

А. Капитановъ (з): Вие ржкоплѣските — това е вашо дѣло.

П. Напетовъ (раб): Законътъ за защита на държава не лови това стихотворение.

Отъ мнозинството: Е-е-ей!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Захариевъ! Поддържате ли предложението си?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля ви се, г-да! Тази картичка е инкриминирана. Поето е авторство отъ тѣхна страна. На нѣмски, както ви цитирахъ, тамъ се говори за убийци.

С. Омарчевски (з): И тѣ ржкоплѣската!

А. Николаевъ (з): Сговориститѣ се смѣха радостно во главе съ Мошановъ.

С. Мошановъ (д. сг): Не е вѣрно, вие се смѣте. (Глъчка)

П. Напетовъ (раб): Това е отъ Смирненски.

С. Омарчевски (з): Може, но да не се прави апотеозъ на революцията.

Н. Захариевъ (з): Въ затворитѣ лежатъ хора, осждени по закона за защита на държавата. Правосъдието преследва всички, които аплодиратъ революцията и които работятъ за нея, а въ българския Парламентъ, който трѣбва да дава примѣръ за почитеностъ и за добро отношение къмъ законоустановения редъ въ държавата, ние не можемъ да търпимъ хора, които аплодиратъ тая революция. И затуй азъ поддържамъ моето предложение. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

С. Омарчевски (з): Да се научатъ на тюрбе за другъ път! (Глъчка)

Н. Стамболиевъ (з): Г. г. народни представители! Питането, което е отправено отъ страна на Работническата парламентарна група, азъ смѣтамъ, че е погрѣшно отправено къмъ министра на вътрешнитѣ работи.

Н. Захариевъ (з): Има направено предложение, г. председателю.

Н. Стамболиевъ (з): Майката на Кофарджиевъ е арестувана по нареждане на г. прокурора. Следователно, би трѣбвало г. министърътъ на правосъдието да бжде сезиранъ съ това питане: ние не можемъ да се мѣсимъ въ прерогативитѣ на съдебнитѣ власти. (Оживление)

С. Омарчевски (з): Това е анархия, г. председателю! До него (Сочи Н. Стамболиевъ) ли е отправено питането?

Н. Стамболиевъ (з): Колкото се отнася до предложението, което е направено отъ подпредседателя на Камарата г. Захариевъ, то ще бжде гласувано, следъ като се изкаже г. министърътъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Представителитѣ на Работническата партия въ българския Парламентъ, които не сж имали куража по време на изборитѣ и по-рано да се деклариратъ като комунисти, та и въ настоящия моментъ нѣматъ този куражъ, систематично не само тровятъ душитѣ на българитѣ вънъ отъ Парламента, но и саботиратъ съ непристойното си държане работитѣ на Парламента. Ржкоплѣсканието, което се направи отъ тѣхъ по поводъ на едни фрази, очевидно е насочено противъ реда въ България и противъ държавната сигурностъ и стабилитетъ.

Приканвамъ г. г. народнитѣ представители отъ Работническата партия, които ржкоплѣскаха, да иматъ доблестта да си кажатъ имената, за да ги видя кои сж.

С. Омарчевски (з), Н. Захариевъ (з) и други отъ мнозинството: Всичкитѣ — цѣлата имъ парламентарна група.

Г. Костовъ (раб): Цѣлата група, г. председателю, ржкоплѣска!

К. Русиновъ (раб): Цѣлата група!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Имате думата по предложението за изключването ви за три заседания поради непристойното Ви държане.

С. Омарчевски и А. Капитановъ (з): Само единъ човѣкъ отъ групата да се изкаже.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Кой отъ групата ви ще вземе думата за лично обяснение?

М. Станевъ (раб): Азъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Митю Станевъ.

М. Станевъ (раб): Г. г. народни представители! Отъ името на нашата парламентарна група бѣше отправено питане за арестуването и задържането майката на убития Кофарджиевъ. Нашиятъ другаръ народенъ представителъ разви това питане и постави въпроситѣ до министра на вътрешнитѣ работи: на какво основание е арестувана тази жена, и смѣта ли министърътъ, че наистина това е единъ законенъ актъ, който не отива противъ свободитѣ на личността въ нашата страна? Е добре, въ отговора си г. министърътъ на вътрешнитѣ работи си послужи съ две отпечатани картички: едната е нѣмско издание, въ която той прочете, че имало написани известни лозунги, издигнати, единъ отъ които е противъ закона за защита на държавата. И тогава, когато отъ наша страна се казваше: какво противодържавно има въ туй, че се иска премахването на закона за защита на държавата, толкозъ повече, че това е едно искане на Народния блокъ преди изборитѣ — то влизахе въ неговата изборна платформа...

Нѣкой отъ мнозинството: Не е вѣрно туй. Въпросътъ е за революцията.

Н. Захариевъ (з): И за „убийцитѣ“.

М. Станевъ (раб): Моля. — Ние казваме, че нѣма нищо противодържавно въ този актъ, да искаме ние премахването на закона за защита на държавата. Нѣщо повече: тамъ въ тая картичка, която не е наше издание, а е нѣмско издание, се е издигало искането за легализирането на Българската комунистическа партия и всичкитѣ други днесъ нелегални организации. Ами че какво противозаконно виждате дори и въ туй искане — чрезъ единъ актъ, напълно законенъ отъ наше гледище, да признаете съществуването на една организация, която не признавате сега?

Е добре, тукъ се възбудиха спороветѣ и г. министърътъ мина къмъ другата картичка, която е издание на задържаната майка на Кофарджиева, и тамъ той чете единъ стихъ. Този стихъ, г. г. народни представители, е написанъ отъ преди 15 години отъ всеизвестния пролетарски пѣвецъ, пролетарски поетъ Христо Смирненски и въ този стихъ нѣма нищо такова, което би уязвило и разклатило устоитѣ на вашия свѣтъ, за който вие тѣй много държите.

А. Капитановъ (з): Той не е ли и вашъ свѣтъ?

М. Станевъ (раб): Тия съчинения на Смирненски сж издадени отъ книгоиздателство „Хемусъ“ тукъ и, ако вие се заинтересувате и ги прегледате, тамъ ще намѣрите сжъсти стихъ. Тая книга се е прѣснала изъ цѣлата страна още тогава, тя и сега се чете. И сега, когато тукъ се цитира известна частъ, известенъ стихъ отъ тая книга, вие, особено г. г. земледѣлцитѣ, смѣтате, че съ туй се е нанесълъ решителенъ ударъ на устоитѣ на обществения порядъкъ, който днесъ вие поддържате тѣй много.

А. Капитановъ (з): И вие ржкоплѣскахте!

М. Станевъ (раб): Е добре, г. г. народни представители, азъ трѣбва да заявя, че ние ржкоплѣскахме и ще продължаваме да ржкоплѣскаме на тоя стихъ на Смирненски и че и вие би трѣбвало да му ржкоплѣскате, защото той е отправенъ изобщо противъ тиранията въ свѣта, а вие не сте онѣзи, които да не сте се оплаквали отъ тирания. Вие вчера плачехте отъ тиранията на тѣзи тукъ (Сочи сговориститѣ), а днесъ — нека ми бжде позволено да кажа — вие ги надминахте съ вашитѣ изстъпления.

А. Буковъ (з): Вие се криехте, когато ни гонѣха.

М. Станевъ (раб): Вие гласувахте едно изключване на нашата група. Азъ съмъ длъженъ отъ името на тази група високо да протестирамъ противъ този непарламентаренъ,

нечовъшки редъ, който царува тукъ! (Възражения отъ мнозинството) Азъ съмъ длъженъ високо да протестирамъ, като кажа, че всъки моментъ вие вършите беззакония и разрушавате основитъ на нашия Парламентъ, за който всички постоянно плачете! (Ръкоплъскания отъ работниците)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има ли нѣкой отъ народнитъ представители отъ Работническата парламентарна група, който да заяви, че не е ръкоплъскалъ?

А. Капитановъ (з): Нѣма такъвъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Като не отговаряте, съ това искате да кажете, че всички сте солидарни за изключването ви.

Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да се изключатъ всички присъстващи народни представители отъ Работническата парламентарна група за три заседания, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ работниците: Позоръ!

(Всички присъстващи народни представители отъ Работническата парламентарна група излизатъ отъ залата съ протести отъ тѣхна страна. Оживление)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Капитановъ (з): Хайде излизайте, защото може завинаги да излъзете отъ тукъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ искамъ да продължа моя отговоръ. Ще ми позволите само съ нѣколко думи да завърша.

Н. Стамболиевъ (з): Нѣма защо да отговаряте, щомъ работническата група я нѣма.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се, искамъ да приключа съ тоя въпросъ. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да! Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Желая да приключа съ отговора си по това питане.

Забележете, че едната отъ тия картички е и съ нѣмско съдържание, но има и български текстъ, следователно, тя не е предназначена да се разпространява само въ Франция и Германия.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това не е интерпелация, не е запитване, а е питане. Вие отговаряте на питане на депутатъ. Изключихте ги, тѣхъ ги нѣма сега тукъ и нѣма на кого да отговаряте. (Възражения отъ мнозинството)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се, г. Пждаревъ. — Тия картички сѫ предназначени за разпространение въ България.

Н. Пждаревъ (д. сг): На кого отговаряте? Изключихте ги. Нѣма ги тукъ.

Д. Ачковъ (нац. л. о): На народното представителство отговаря. На групи не се отговаря, а на народното представителство.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Пждаревъ! Вие не уважавате реда. Имате претенция най-много за редъ, но проявявате най-голяма нередовност. Азъ искамъ да си кажа думата.

Преди известно време търновскиятъ окръженъ полицейски инспекторъ е заловилъ подобни картички въ народни представители отъ Комунистическата партия, отъ днешната работническа партия. Тия тримата, убититъ, сѫ конспиратори. Тоя, който разпространява картичките, е участникъ въ конспирацията. Установено е отъ самопризнанията още на Кофарджиева и на другитъ, че тѣ всички сѫ конспиратори. Властѣта залавя тия картички у народенъ представител отъ Работническата партия и е трѣвало да се издири, кой народенъ представител е разпространявалъ тия картички. Едновременно съ това е сезиранъ и прокурорътъ на Софийския окръженъ съдъ, тъй като Дирекцията на полицията намѣри, че така издадената картичка съдържа данни за престѣпления по чл. 11 въ вѣрзка съ чл. 2 отъ закона за защита на държавата.

И действително, прокурорътъ при Софийския окръженъ съдъ съ заповѣдь № 35 отъ 22 февруарий т. г. нареди да се иземе картичката, като я инкриминира по чл. 19 отъ закона за защита на държавата, и да се произведе дознание и издири авторътъ. Авторството или, по-скоро, издаването на картичката пое върху себе си майката на Кофарджиевъ, следствие на което и съгласно закона, тя биде изпратена, заедно съ дознанието, на прокурора, който пъкъ отъ своя страна я е изпратилъ въ Централния затворъ и ще биде дадена въ съдъ, съгласно действащия законъ за защита на държавата.

Това е цѣлата история около арестуването и задържането майката на Кофарджиева. Следователно, нѣма никакъвъ произволъ, а е действувало съгласно действащите закони въ страната. (Ръкоплъскания отъ мнозинството)

С. Омарчевски (з): Ние сме доволни отъ отговора на г. министъра.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ бихъ желалъ да отговоря и на питането на г. Пждарева.

А. Николаевъ (з): Нали искате думата, г. Пждаревъ. Ето — дава Ви се думата.

А. Капитановъ (з): Той взема думата, когато не му я даватъ, а когато му даватъ думата, не я взема.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще отговоря на питането на г. Пждаревъ, защо е издадена заповѣдь № 75 отъ 8 февруарий 1932 г. на Видинското окръжно управление за увольнението на секретаръ-бирника на Смърданската селска община Найдентъ Велковъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пждаревъ, за да развие питането си.

Н. Пждаревъ (д. сг): (Отъ трибуната) Питането ми е отъ 26 февруарий т. г., следователно, преди повече отъ единъ месецъ. Съ него азъ попитахъ г. министъра на вътрешнитъ работи да даде освѣтление по увольнението отъ неговитъ органи на секретаръ-бирника Найдентъ Велковъ въ с. Смърданъ, Видинска околия.

Питането си съмъ формулиралъ така: (Чете)

„Съгласно чл. 89 отъ закона за селскитъ общини, секретаръ-бирникътъ на общината се увольнява отъ окръжния управител само по представление отъ общинския съветъ. Въпрѣки ясното постановление на закона и константната практика на Върховния административенъ съдъ по прилагане чл. 89 — решение № 422 отъ 22 декемврий 1930 г. — видинскиятъ окръженъ управител съ заповѣдь № 75 отъ 8 февруарий т. г. е уволнилъ секретаръ-бирника на Смърданската община Найдентъ Велковъ. Веднага въ заседанието си на 9 февруарий т. г. общинскиятъ съветъ е подчерталъ, че отъ 13 години, откакто е секретаръ-бирникъ въ сѣщата община, Найдентъ Велковъ е усърдно и умѣло изпълнявалъ службата си и при петтѣ правени му досега ревизии е намиранъ изправенъ, а при ревизията презъ 1923 г. представенъ и за похвала.

Видинскиятъ околийски началникъ е искалъ отъ Найдентъ Велковъ да му даде декларация, че се зачислява въ политическата партия, въ която околийскиятъ началникъ се числѣлъ, и да нагласи съветниците да си подадатъ оставките, та да се разтури общинскиятъ съветъ, иначе, заявилъ му, „ще Ви уволнимъ“. И когато секретаръ-бирникътъ отказалъ да партизанствува, уволнили го „за явно партизанствуване“, констатирано знае се вече отъ всички какъ.

Моля Ви, г. министре, да отговорите, докога органитъ на министерството Ви ще се гаврятъ съ съдбата на добросъвестнитъ обществени служители и докога ще разстройватъ създадената съ мѣка общинска организация?

Г. г. народни представители! Азъ считамъ, че е интересно за народното правителство да чуе отъ г. министъра на вътрешнитъ работи, счита ли той, че ще трѣбва институтътъ на секретаръ-бирникитъ въ нашитъ селски общини да биде закрепенъ и секретаръ-бирникитъ да се чувствуватъ като хора, които могатъ спокойно да изпълняватъ своя дългъ, много тежъкъ дългъ, съпроводенъ съ голѣми отговорности и съ голѣми трудности — да могатъ да го изпълняватъ, безъ да бждатъ обезпокоявани отъ голѣмитъ и все повече и повече нарастващи натиски въ нашитъ партизански нрави?

(Председателското място се заема отъ подпредседателя Н. Захариевъ)

Но случаят е малко по-типичен, г. г. народни представители! Единъ секретарь-бирникъ, който, по единодушното мнение на цѣлия общински съветъ, е изпълнявалъ редица години най-добросъвестно своята служба, е билъ поканенъ отъ околийския началникъ да му бѣде въ услуга, за да се разтурн общинскиятъ съветъ въ тѣхната община, затова защото околийскиятъ началникъ е счелъ, че този общински съветъ не е по угодата му и не бива да продължава да управлява общината и да представлява нейнитъ интереси. Когато не е могълъ да сполучи въ исканията си, околийскиятъ началникъ си е послужилъ съ онова сѣдство, съ което може всѣка власт да си послужи — да издаде окръжниятъ управителъ една заповѣдъ, която, макаръ да противоречи на законитъ, може да намѣри мѣстна власт и изрично одобрение на по-горната държавна власт. И такава заповѣдъ окръжниятъ управителъ издава, въпрѣки ясното постановление на чл. 89 отъ закона за селскитѣ общини и въпрѣки ясниѣ указания за прилагане и тълкуване на този законъ, издадени отъ нашия Върховенъ административенъ сѣдъ. Когато единъ общински съветъ е доволенъ отъ дейността на секретарь-бирника, когато общинскиятъ съветъ счита, че секретарь-бирникътъ изпълнява добре своята служба, нѣма защо и не може — нѣма законно основание — околийскиятъ началникъ и окръжниятъ управителъ да посѣгатъ и да уговняватъ секретарь-бирника. Това не го казвамъ за защита интереситъ на секретарь-бирника, това е постановление на закона, което цели да създаде наистина въ общинитъ единъ институтъ, който да бѣде проводникъ на законностъ, на редъ и на stabilitetъ. За тази законностъ, за този редъ и за този stabilitetъ трѣбва да мисли всѣки, който би желалъ да види нашата държава наистина заздравена и поставена на здрави основи. Основата на нашата държавна организация е въ здравината на нашитѣ селски общини. И ако ние успѣемъ да заздравимъ селскитѣ общини, можемъ да се надѣваме, че ще заздравимъ нашата държавна организация. Когато посѣгаме на общината, когато вършимъ всичко, за да я разклатимъ, бѣдете увѣрени, че вършимъ едно лошо дѣло, едно пакостно дѣло за нашата страна. Ето защо азъ искамъ г. министърътъ на вътрешнитѣ работи да отговори: този фактъ, който считамъ вѣрнъ, който не може да бѣде опровергнатъ, не го ли навежда на мисълта, че той трѣбва да вземе мѣрки, щото неговитѣ органи да не тормозятъ повече добросъвестнитѣ секретарь-бирници при общинитъ, за да могатъ наистина да се чувствуватъ недосѣгаеми, тогава когато бждатъ добросъвестни, когато изпълняватъ своитѣ задължения и съ това помагатъ за заздравяване на нашитѣ общини.

Ще подчертая, че на другия денъ следъ издаване заповѣдта, общинскиятъ съветъ единодушно е решилъ, че това е единъ секретарь-бирникъ, който не се занимава съ партизанство, който е служилъ презъ управлението на различни политически партии и е билъ всѣкога добросъвестенъ изпълнителъ на своята служба. Този секретарь-бирникъ окръжниятъ управителъ го уволнява по съображения, които нѣматъ нищо общо съ здравината на управлението и съ съществуването на единъ добъръ правовъ редъ въ нашата държава.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ ще трѣбва да отбележа, че г. Пждаревъ почна много да теоритизира върху единъ много обикновенъ случай: издадена една заповѣдъ отъ видинския окръженъ управителъ за уволнението на секретарь-бирника въ с. Смърденъ, Видинско, въпрѣки мнението на общинския съветъ. Въ своето питане г. Пждаревъ ме пита: (Чете) „Докога органитъ на министерството Ви ще се гаврятъ съ сѣдбата на добросъвестнитѣ обществени служители и докога ще се разстройва създадената съ мжка общинска организация?“

Въ питането си г. Пждаревъ изтъква, че секретарь-бирникътъ въ Смърденската община билъ отъ 13 години такъвъ въ сѣщата община, усърдно и умѣло е изпълнявалъ службата си и при петгѣхъ правени му досега ревизии е билъ похваляванъ.

Г. г. народни представители! Вѣрно е, че, съгласно закона за селскитѣ общини, единъ секретарь-бирникъ не може да бѣде уволненъ безъ решение на общинския съветъ, освенъ когато е извършилъ деяния отъ углавенъ характеръ. Вѣрно е, че е издадена отъ окръжния управителъ заповѣдъ № 75 за уволняването на секретарь-бирника въ с. Смърденъ. Тази заповѣдъ, постъпила въ Министерството на вътрешнитѣ работи, е отгласена съ следната мотивировка: (Чете) „Отмѣнява се заповѣдъ № 75 като несъоб-

разна съ закона и правилника за селскитѣ общини и окръжнитѣ, които министерството е предписало на окръжнитѣ управители да спазватъ. Безъ решение на общинския съветъ не може да се уволни секретарь-бирникъ. Окръжниятъ управителъ бѣше длъженъ да представи дознанието на общинския съветъ, да го сезира съ провиненията на секретарь-бирника и, ако общинскиятъ съветъ откаже да вземе решение за уволняването му, тогава, съгласно решението на Административния сѣдъ, да действува“. Както виждате, тази заповѣдъ е отмѣнена. Никой пътъ — поне оттогава, откогато азъ съмъ ръководителъ на Министерството на вътрешнитѣ работи — ние не сме желали нито да нарушаваме законитѣ, нито да партизанствуваме съ каквато и да било служба и съ каквато и да било служители.

Окръжниятъ управителъ е ималъ предъ себе си едно дознание, дълго и широко, въ което има данни противъ този секретарь-бирникъ. Азъ бихъ могълъ да ви го чета, но нѣма да направя това, защото е излишно и за да спестя времето. Важното е, че това дознание можеше да даде поводъ за други действия, но окръжниятъ управителъ изпреварилъ, издалъ заповѣдъ, изпратилъ я тукъ и тя, обжалвана, биде веднага отмѣнена.

Азъ трѣбва, обаче, да отвърна на твърдението на г. Пждаревъ въ неговото питане, че този секретарь-бирникъ билъ най-безупрѣченъ и заслужавалъ похвала. За моя голѣма изненада и за опровержение на г. Пждаревъ, въ времето на Сговора приятелъ на г. Пждаревъ, бившиятъ видински окръженъ управителъ г. Георгиевъ, е издалъ заповѣдъ № 697 отъ 18 септември 1926 г., въ която се казва следното: (Чете) „Отъ произведеното дознание отъ видинския околийски началникъ на 13 септември т. г., по поводъ оплакването на нѣкои жители отъ с. Смърденъ, е установено, че секретарь-бирникътъ при Смърденската община Найдентъ Велковъ се занимава съ явно партизанство.“

Затова, възъ основа на чл. 81 отъ закона за държавнитѣ служители и § 11 отъ наредбата за назначаване, уволняване и класиране на служителитъ при изборнитѣ учреждения, уволнявамъ казания Найдентъ Георгиевъ по изложениѣ по-горе причини“.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Отъ кое племе въ Сговора е билъ този окръженъ управителъ?

Н. Пждаревъ (д. сг): Той бѣше мой голѣмъ противникъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не зная дали е билъ Вашъ противникъ. Вие се гонѣте като членове на една и сѣща партия. — Както виждате, г. Пждаревъ, презъ ваше време е дадена такава атестация за този секретарь-бирникъ, а днесъ ние отмѣняваме заповѣдта на окръжния управителъ за неговото уволнение, понеже считаме, че е неправилно издадена. Вие искате насъ да обвинявате и да кажете, че нашиятъ режимъ е вършилъ по-добри работи. Виждате, че нашиятъ режимъ е далъ доказателства за укоръ на този секретарь-бирникъ. Азъ не говоря противъ секретарь-бирника, азъ искамъ само да изтъкна, че напразно пишете топанджийски приказки въ Вашето питане и четете моралъ, говорите за самоуправлението, за голѣмото значение на общинското управление, да не се партизанствува съ него и пр. Безъ да видите въ ръководителитъ на Вътрешното министерство нѣкаква вина, Вие хвърляте обвинения въ Вашето питане, разчитайки, че не ще можемъ да намѣримъ всѣчки тѣзи данни, които Ви изнесохъ, за да Ви отговоря, че сте неправи.

Следователно, на Вашето питане отговарямъ: заповѣдта бѣше незаконна и азъ я отмѣнихъ, защото противоречи на закона за селскитѣ общини. Що се отнася пъкъ до Вашитѣ твърдения, длъжа да Ви заявя, че тѣ не отговарятъ на действителността, защото нашиятъ режимъ самъ е далъ доказателства противъ Вашитѣ твърдения. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ, за да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ съмъ доволенъ, че г. министърътъ на вътрешнитѣ работи е схваналъ за незаконна заповѣдта на окръжния управителъ и я е отмѣнилъ. За мене не е важно кога е направено това, за мене е важенъ фактъ, че г. министърътъ желае — това, което и законътъ повелява — да се заздрави положението на института секретарь-бирникъ.

Ще подчертая, че даннитѣ, които изложихъ въ моето питане, азъ почернихъ отъ протокола на Смърденския общински съветъ, който протоколъ бѣше представенъ и въ министерството и отъ който имахъ въ преписъ. Този про-

токо̀л ме накара да привлѣка вниманието на г. министра. Азъ съмъ доволенъ, че той е обърналъ внимание на моето питане и е отми́нилъ заповѣдта на окръжния управителъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Готовъ съмъ да отговоря и на питането на г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Ако можете да отговорите едновременно и на питането на г. Павелъ Георгиевъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Така да бжде.

П. Стайновъ (д. сг): Нека единъ отъ двамата го развие, тъй като се касае за едно и също събитие.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Павелъ Георгиевъ, за да развие питането си, което е едно и също съ питането на г. Петко Стайновъ.

П. Георгиевъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! На 22 февруарий сутринта, въ 4½ ч., тръгвайки отъ с. Лопянь за окръжния съветъ въ Плѣвентъ, падна убитъ окръжниятъ съветникъ Михаилъ Лацовъ, родомъ отъ с. Лопянь, Тетевенска околия. Тази вестъ покърти населението въ Тетевенска околия и изненада всички онѣзи, които го познаваха. Първата официална телеграма, която хвърли свѣтлина върху това убийство, е отправена отъ председателя на тричленната комисия въ с. Лопянь, председателъ и на мѣстната организация на Демократическата партия, г. Начо Христовъ, който телеграфира до председателя на окръжния съветъ въ Плѣвентъ — чета буквално — „Тази сутринъ въ 4½ ч., на пътъ за окръжния съветъ, бѣ убитъ отъ засада всрѣдъ селото отъ дружбаши и комунисти окръжниятъ съветникъ Михаилъ Лацовъ. № 397. Председателъ на общинската комисия Христовъ“. И наистина, г. г. народни представители, двата, третъ дни, които предшествуватъ избора въ с. Лопянь, сѣ дни на единъ постояненъ тероръ, упражняванъ отъ една група мѣстни избиратели, къмъ която група сѣ се присъединили и органи на мѣстната общинска и държавна властъ: единъ пикьоръ отъ Тетевенския технически участъкъ, стражаритъ и полицейскиятъ приставъ Павелъ Марковъ. Тази група е тормозила не само избирателитѣ въ селото, но е ходила преднитъ дни и по околнитѣ махали, където е заплашвала съ убийства и тероризирала избирателитѣ.

И. п. Рачевъ (з): Това за първи пътъ ли става въ Тетевенска околия? По-рано не е ли ставало?

Нѣкой отъ мнозинството: Да не сте ги научили вие?

П. Георгиевъ (д. сг): Въ тази група е участвувалъ физическиятъ убиецъ Христо Пенковъ Матевъ и неговитѣ помагачи Стойо Василевъ Станевъ, Цоло Петковъ Генчевъ, Кольо Петковъ Цановъ, Василъ Лаловъ Василевъ и др., а още и пикьоритѣ Маринъ В. Албатски и горскиятъ стражаръ Маринъ Лаловъ. Тази група, както ви казахъ, е буйствувала и безпокоила непрестанно.

А. Капитановъ (з): Колко души сѣ го убихи? Колко души сѣ подведени подъ следствие? Защото вие четохте единъ поменникъ отъ 20 души.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще му отговоря.

П. Георгиевъ (д. сг): Тази група е тормозила и биеда непрестанно избирателитѣ. Бити сѣ Кольо Русиновъ, Христо Василевъ и Христо Цоловъ. Къмъ тази група сѣ се присъединили и стражарѣтъ отъ околийското управление Василъ Мариновъ Нешевъ и приставѣтъ, подъ покровителството на който сѣ се извършвали всички тѣзи издевателства. Председателѣтъ на общинската тричленна комисия, виждайки всичко това, което става въ селото му, е съставилъ актъ, който е съ следното съдържание: (Чете)

„Днесъ, 21 февруарий 1932 г., въ с. Лопянь, Тетевенско, подписаниятъ Начо Христовъ, председателъ на тричленната комисия, съставихъ настоящия актъ за следното:

„1. Снощи къмъ 9½—10 ч. ми бѣше съобщено, че нѣкаква група, въоръжена, ходи изъ селото да бие и плаши избирателитѣ. Огидохъ въ посока къмъ долния край на селото и действително виждамъ една група отъ 15—20 човѣка. Приблжихъ ги и виждамъ, начело на групата, сѣ дебелъ кривакъ, Василъ М. Албатски, Христо Маринчевъ, Иванъ Суловъ съ пушка, Петъо Дичевъ съ пушка, Петко Цвѣковъ съ пушка, Василъ Дичевъ, Петко Колевъ, Петко

Василевъ Станевъ, Пенко Василевъ, Баторовъ, Цоло Станевъ, Недко Тодоровъ, Лало Геневъ, Стано Василевъ Станевъ, Христо Цоловъ Даскаловъ, Илия Генчевъ, Кольо Лаловъ, Кольо Йоловъ Русиновъ, Генчо Стоевъ — всички отъ с. Лопянь, съ топорнишки и криваци, и младшия стражаръ отъ Тетевенското околийско управление Иванъ Нешевъ. Запитахъ ги: „Какви сте, защо сте взели криваци и орѣжие и какво вършите?“ Отговори ми Василъ Албатски и др.: „Патраулъ сме“. Казахъ имъ, че азъ съмъ началникъ на полицията въ селото и че не съмъ ги назначавалъ за патраулъ, веднага да си отидатъ, като ми предадатъ орѣжието си. Тѣ започнаха да реватъ върху мене, че не ме признаватъ за общинска властъ, не предадоха орѣжието си и заявиха, че сѣ имали разрешение отъ полицейския приставъ Павелъ Марковъ, който бѣше дошелъ въ селото. Заповѣдахъ имъ втори пътъ да предадатъ орѣжието си и да се разотидатъ. Тѣ отказаха. Въ това време бѣха дошли мнозина селяни и азъ назначихъ за патраулъ, за охраната и сигурността на селото отъ присѣстнуващитѣ: Мирчо Пѣевъ, Иванъ К. Станчевъ, Христо Суковъ, Пенко Ивановъ, Генчо Матовъ и имъ заповѣдахъ да обезорѣжатъ групата и да я откаратъ въ общинското управление. Когато назначенитѣ отъ менъ лица поискаха да имъ взематъ орѣжието и топорнишкитѣ, тѣ се нахвърлиха върху мене и назначенитѣ отъ мене лица и започнаха съ удари да се противопоставятъ. Запитахъ стражаря Иванъ Нешевъ, защо е тръгналъ съ тази банда. Той ми отговори: „Това не е ваша работа“. Едни избѣгаха, а Василъ Албатски бѣше взелъ отъ нѣкого пушка и заминалъ нагоре изъ селото. Отъ провѣрката, която направихъ, се оказа, че пушкитѣ — две карабини и една дълга — сѣ били на Христо Маринчевъ, началникъ на т. п. станция въ с. Лопянь, Баторо Дичевъ, а дългата, която бѣше съ връвъ, се носѣше отъ Петко Цвѣковъ.

„2. Тази сутринъ пикьорѣтъ Маринъ В. Албатски и Георги Лаловъ, горски стражаръ, сѣ били надъ селото, около 5 километра, при училището на махлата „Ямна“, където се събиратъ пѣтицата отъ махалитѣ — колибитѣ — и тамъ се събирали избирателитѣ. Тукъ образували една група отъ 20—30—40 души и сѣ две партийни знамена потеглили за селото. Въорѣжени съ топорнишки, пристигнали въ селото, започнали да викатъ и плашатъ избирателитѣ; на края на селото пикьорѣтъ Маринъ В. Албатски е държалъ речъ, въ която е казалъ, „че, като стигнатъ при кръчмата на Гечевецъ, при изборното мѣсто, да избиятъ сговориститѣ, да не ги допустнатъ да гласуватъ, каквото да направимъ да биемъ, да пребиемъ нѣкого, насъ амнистия ще ни лови“. Тази тѣпла е нанесла побой на Русинъ Вѣлевъ, Мирчо Пѣевъ, Лазаръ Русиновъ. Начело на тази тѣпла бѣха пикьорѣтъ Маринъ В. Албатски, горскиятъ стражаръ Георги Лаловъ, Василъ Лаловъ, Христо Василевъ Татарски, Христо Ценовъ Даскаловъ — писаръ въ общинското управление, Петко Василевъ Станевъ, Йото Цаневъ, Иванъ Ивановъ, Цено Йотовъ и, съ пристигането при изборното мѣсто, ги поканиха да се разпрѣснатъ, но тѣ съ викове отказаха“.

И. Василевъ (з): Дознанието четете; защо четете цѣлата преписка?

А. Стоевъ (з): Когато се провѣрваше вашиятъ изборъ, ние можехме да изнесемъ много повече факти за убийства и тероръ, но ви направихме отстъпки.

И. п. Рачевъ (з): Убийцитѣ въ време на Сговора не сѣ дори хванати. Сега убийцитѣ нали сѣ хванати?

П. Георгиевъ (д. сг): „Отнесохъ се до полицейския приставъ, да ми даде съдействие, но той ми отказа; сѣщиятъ приставъ презъ всичкото време бѣше съ тази тѣпла, разговаряйки съ шушукане съ Маринъ В. Албатски, пикьора, и съ другитѣ. На нѣколко пѣти, както въ деня на избора, така и преди, канихъ пристава Павелъ Марковъ да не взема страна въ избора и да обуздае изстѣпленята на бандата на пикьора Маринъ В. Албатски. Напротивъ, презъ всичкото време той бѣше съ тѣхъ“.

И. п. Рачевъ (з): Смѣнила си бандата началника.

П. Георгиевъ (д. сг): „3. Отъ повече отъ десетина дни Христо Маринчевъ открито водѣше изборната агитация и подканваше населението къмъ изстѣпленята“.

Това е, г. г. народни представители, актътъ, който е съставенъ по поводъ на тия буйства на тая група.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: На коя дата е съставенъ?

П. Георгиев (д. сг): На 21 февруарий 1932 г., въ с. Лопянь. — Така е минал изборният ден. Резултатът от изборите сж били много обезсърчителни за блока. Блокът е получил 5 мандати, Сговорът е получил 158 гласа — 4 мандати, а комунистите — 3 мандати.

Нйкой от земледълците: При тоя резултат, вижда се, че не е имало тероръ.

П. Георгиев (д. сг): Вследствие на това, буйствата въ селото от ония, които сж тероризирали, сж били голйми.

Г. Кальповъ (д): По-голйми ли бйха от вашитъ на 21 юний?

П. Георгиев (д. сг): Цйла нощ тая група е продължавала да буйствува и да се закана на ония, които сж били срещнати въ селото. Прибрала се въ една кръчма — въ кръчмата на нйкой си Георгиев — където лампата е свйтила до 4 и половина часътъ, четвъртъ часъ следъ убийството. Въ 4 и половина часътъ Михаилъ Лацовъ, придруженъ отъ своя синъ и отъ другъ мйстенъ селянинъ, е потеглил съ шейна направо за Плйвенъ. На двеста крачки отъ къщата той е срещнатъ отъ групата и, на въпроса на Михаилъ Лацовъ: „Какво търсите?“ тй му отговарятъ: „Тебе търсимъ“, стрелятъ и го убиватъ. Групата се е разбйгала.

(Председателското мйсто се заема отъ подпредседателя Н. Шоповъ)

И. п. Рачевъ (з): Белкимъ има още дружбаши въ Тетевенска околия! Нали ги изтрпахте?!

П. Георгиев (д. сг): Ясно е, г. г. народни представители, че убийцитъ твърде сж насърдавани и окуражавани отъ невземаването мйрки отъ мйстната полицейска власт, която трйбва да обуздава всйка буйствуваща тйла.

С. Ризовъ (з): Въ всйки случай, убийцитъ сж заловени, а не както презъ ваше време, да не се знаятъ кои сж убийцитъ.

П. Георгиев (д. сг): Дълженъ съмъ да подчертая, че Тетевенска околия презъ време на всички събития е била много мирна околия. Тамъ не станаха никакви инциденти — не убийства, а и побоища дори. Отъ нйколко месеца, обаче, такива буйствуващи тйли се появяватъ на нйколко мйста въ Тетевенско — напр. въ с. Турски-изворъ на 7 февруарий.

Убийството направи силно впечатление, тй като нймаше никакъв поводъ да бйде убитъ Михаилъ Лацовъ.

И. п. Рачевъ (з): За осемъ месеца едно убийство, а отъ 9 юний — за осемъ месеца колко убийства станаха?

П. Георгиев (д. сг): Той е дългогодишенъ кметъ, общински съветникъ, окръженъ съветникъ, членъ на Плйвенската постоянна комисия и се ползуваше съ отлично име.

И. п. Рачевъ (з): Вие избивахте по заповйдь, а сега е станало едно убийство и то случайно!

И. Лйкарски (д. сг): (Казва нйщо)

И. п. Рачевъ (з): Това убийство не е дйло на властта, а вие поощрявахте убийствата!

П. Георгиев (д. сг): Въ питането си азъ питамъ г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве: „1. Известно ли му е, че органи на властта, държавна и общинска, сж взели участие въ бандата, която е тормозила населението въ изборния денъ въ с. Лопянь и преди изборитъ; 2. Какви мйрки сж взети, за да бждатъ наказани тия лица и дадени подъ съдъ; 3. Известно ли му е, че на представителя на общинската власт не е дадено съдействие отъ административната власт и, 4. Какви мйрки взема или смйта да се взематъ, за да се предотвратятъ буйствувания на подобни групи въ бйдеще въ Тетевенска околия, които зачестиха отъ нйколко месеца?“

Нйкой отъ земледълците: Въ всйки случай сждебната власт е взела мйрки и ще осжди убийцитъ.

И. п. Рачевъ (з): На Каркалашевъ, следъ като уби Петко Петковъ, му устроише играленъ домъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Петко Стайновъ и Павелъ Георгиевъ сж дали почти идентични питання относително убийството на Михаилъ Лацовъ, отъ с. Лопянь, Тетевенска околия, убитъ на 22 февруарий, рано сутринта, къмъ 4½ ч., близо до самото село, на пйтя, убитъ отъ Христо Пенковъ и Пенко Матевъ. Въ питането се дава обяснение, че това убийство е чисто партизанско, като запитвачитъ искатъ да го свържатъ съ инциденти, станали на 21 февруарий — въ деня на общинския изборъ въ това село, както и съ нйкои случки, станали на 20 февруарий, предшествуващия избора денъ. Тй твърдятъ, че още въ петъка и сжботата, преди избора, е билъбела нйкаква си шайка, нйкаква си група въ това село, която не се подчинявала на председателя на тричленната комисия въ с. Лопянь, който е искалъ да я обезоръжи и въдвори редъ; неговитъ усилия, обаче, сж останали напразни, защото тия, които сж участвували въ тая шайка, въ тази група, действувача както въ деня на самия изборъ, така и предния денъ, не сж искали да се подчинятъ на разпорежданията му.

По поводъ на тия питання веднага, на 4 мартъ — питанята постйпиха на 2 мартъ — сложихъ резолюция: „Да се събератъ пълни сведения, като се поискатъ обяснения и освйтления както отъ тетевенския околийски началникъ, така и отъ плйвенския окръженъ управителъ; сжщо така да се събератъ сведения за резултата на сждебното следствие по това произшествие“. И въ резултатъ на нареждането ми до моитъ подведомствени органи, азъ получихъ следното освйтление на самата случка: (Чете) „На 21 февруарий т. г. предстоеше да се произведатъ избори за общински съветници“. Околийскиятъ началникъ въ Тетевенъ казва: (Продължава да чете) „Разпратихъ въ всйко село по единъ стражаръ да отнесе избирателнитъ пликосе и да остане, докато се произведатъ изборитъ, на разположение на председателя на изборното бюро. Въ с. Лопянь замина полицейскиятъ приставъ Павелъ Марковъ, по негово желание, за да гласува, и полицейскиятъ стражаръ Иванъ Нешовъ, да отнесе изборнитъ пликосе“. — Така че въ деня на избора въ с. Лопянь е имало единъ полицейски приставъ и стражаря Иванъ Нешовъ. — (Продължава да чете) „Презъ време на избора не е имало организирана никаква шайка и групи, които да сж предвождани отъ страна на държавни чиновници, които да целятъ да тероризиратъ избирателитъ въ с. Лопянь, защото оплакване отъ когото и да би било до околийското управление не е имало. Имало е случайни инциденти отъ нйкои лица, които сж отъ личенъ характеръ, които нйматъ нищо общо съ избора, нито пъкъ политически подбуди. Ставали сж скарвания“ — следнитъ: „Руси Вълвовъ се спрйчкалъ съ Василь Латовъ, защото билъ сина му Лазаръ Русиновъ. Митю Василевъ е билъ контузенъ случайно съ ножъ отъ умоповредения“ — нйкой си — „Цано Йотовъ“. Обаче една „по-сериозна схватка“ е имало въ деня на избора тамъ, поради присжтствието на луковитския адвокатъ Иванъ Петровъ, който се е намиралъ по това време въ това село и който, очевидно, е билъ отъ страна на партията на Демократическия сговоръ. Иванъ Петровъ заедно съ Генчо Матевъ и др. сж обикаляли селото; срещнали Христо Пенковъ, убиеца, „и при скарване, Генчо Матевъ наниса силенъ ударъ съ тояга по главата на Христо Пенковъ“. — Това е голймото произшествие. — „Тйзи инциденти сж станали изъ селото, което има протежение повече отъ 3 километра. Побойникътъ Генчо Матевъ бива арестуванъ, но по настояване на Иванъ Петровъ кметътъ“ — председателятъ на тричленната комисия — „го е освободилъ“. Изглежда, че председателятъ на тричленната комисия е билъ подъ силното давление на Иванъ Петровъ. Питачитъ казватъ, че той билъ членъ на Демократическата партия. Не зная, може да е такъвъ, но фактъ е, че действително Иванъ Петровъ, може би поради по-доброто си социално положение, е упражнявалъ известно въздействие върху председателя на тричленната комисия, който, по писмата, които излизатъ отъ него, изглежда, че едва-едва е грамотенъ човйкъ. Той самъ казва, че всичко, което е вършилъ въ деня на 21 февруарий и на 22 февруарий, въ време на убийството, го е вършилъ по диктовката на Иванъ Петровъ. Но да продължа обясненията, които дава околийскиятъ началникъ по събитията, които сж станали преди извършването на самото убийство. Следъ освобождаването на Генчо Матевъ, Христо Пенковъ, който е билъ ударенъ съ тояга въ главата, е билъ възмутенъ отъ освобождаването на побойника и като амбициранъ, по всйка въроятност, искалъ да си отмъсти. На 22 „той презъ нощта въ 2 ч. се явява въ кръчмата на Марко Герговъ“, който е отъ Народния блокъ, въроятно отъ Земледйлския съюзъ, „съ пушка“ и му искалъ съдействие, за да „бждатъ арестувани

тия, които са били с оня, който е извършил побоя над него“. Обаче „Марко Гергов“ му отговорил, че не може да му дава съдействие, че има председател на тричленната комисия, и от него да иска съдействие. След отказ на Гергов, Пенков — този който е бил потърпевш — „си излиза. На 22 февруарий, към 4 ч. сутринта, при замичаването с две шейни, от които в първата шейна са били: Иван Петров и Генчо Матев с жена си, а в втората пътували Михалъ Лацовъ, Тошо Иванов и синът на Михалъ Лацовъ — Лазаръ Михалозъ, на улицата към долния край на селото, срещу моста и къщата на Лакто Станевъ, на разстояние около 300—350 м. от къщата на Михалъ Лацовъ, ги среща Христо Пенковъ с още четирима души, които са стояли на моста. Въ това време Христо Пенковъ излиза предъ шейната с карабина, извиква: „Стоя!“ и далъ изстрелъ. Шейните спрели и Михалъ Лацовъ, с бастунъ в ръка, слиза от втората шейна и отива къмъ Христо Пенковъ и го запитва: „Какво искаш от насъ?“ И при тази възбудена разправа Пенковъ гръмва с пушката и поваля Михалъ Лацовъ, който следъ малко починалъ. Убиецът избѣгва заедно с другаритъ си и се разпръскват. На 22 февруарий сутринта ми се донесе отъ полицейския приставъ — казва околийският началник — „за извършеното злодеяние. Веднага съобщихъ за убийството на Михалъ Лацовъ на г. прокурора при Софийския окръженъ съдъ за залавянето на престъпниците, да се запази трупуът и произведе шателно полицейско дознание. Съучастниците заловихме, следъ това пристигна на място произведеното полицейско дознание и той от своя страна е започналъ следствието. Убиецът се е предалъ на софийскитъ съдебни власти, а пушката, с която е действувалъ, е намирена въ една пустѣща къща.

За съжаление е, че Иванъ Петровъ е искалъ да използува нещастния случай за партизански цели, като е застава въ председателя на тричленната комисия да освобождава арестуваните, да съставя актове, телеграми, които лично са писани отъ Петровъ и подписани отъ председателя на тричленната комисия“.

Г. г. народни представители! Предъ менъ е собственооръжното показание на председателя на тричленната комисия, който казва: „Отвѣдната черновка е писана отъ Иванъ Петровъ“. Тази черновка на първата телеграма, не е писана отъ председателя на тричленната комисия. Въ собственооръжното показание, което той дава, се оборватъ всички онѣзи версии, измислици, които г. запитвачът прочете тук, отъ трибуната на Народното събрание, като прочете нѣкакъвъ съставенъ актъ. Както виждате отъ съдържанието на така прочетените акти, той не е нищо друго, освенъ едно събиране на данни отъ заинтересовани лица, които искатъ да ги събератъ въ формата на актъ, за да бждатъ замаскирани, за да бждатъ използвани за партизанска целъ. Защото актъ отъ страна на общинска комисия не се съставя по такъв начинъ, съ такова съдържание. Този актъ се съставя за станалото убийство, но туй, което се казва въ него, че този направилъ това, онзи направилъ онова, че имало групи, че предшествувалъ денъ станало не знамъ какво и пр. и пр. — всичката тая дълга история, както е дадена въ съдържанието на акта, е скроена очевидно само и само да може да се събере единъ материалъ, да може да се направи една партизанска стрела противъ управлението.

Азъ имамъ същевременно и саморъжнитъ показания на председателя на тричленната комисия, който казва, че имало (Чете) „назначени отъ полицейския приставъ хора, които да провѣрятъ крѣчимитъ, дали са затворени“ — толкова неграмотно е написано, че мъчно може да се прочете! Той ги срещналъ и питалъ, тѣ му казали, че са патрулъ, назначенъ отъ кмета.

Следъ това, казва, на 21 февруарий, презъ деня на избора, азъ бѣхъ повече въ изборното бюро, но следъ известно време ми казаха въ бюрото: „Г. кмете! Една група идатъ отъ колибитъ съ знаме“, и азъ излѣзохъ та имъ казахъ: г-да! Свийте знамето, за да не става гюрлутия! Тия ги върнахъ, но къде занесоха знамето, не знамъ; и следъ това тия си гласуваха. Да са видени отъ нѣкого презъ селото — не знамъ нищо. Инциденти презъ деня не знамъ да е имало; ако е имало, азъ съмъ щѣлъ да донеса на околийския началникъ“.

Така че цѣлиятъ този актъ, който е съставенъ отъ г. Иванъ Петровъ, се оборва отъ показанията на председателя на тричленната комисия въ връзка съ убийството, както ги е далъ сега и подъ които се е собственооръжно подписалъ.

Тия показания говорятъ, че не е имало никаква шайка нито на 20, нито на 21 февруарий и че убийството е ста-

нало поради озлоблението на убиеца Христо Пенковъ, както казахъ, вследствие нанесения му ударъ съ тояга презъ деня въ самото село.

Сѣщиятъ този председател на тричленната комисия въ това село опровергава твърдението въ питането на господата, че отъ страна на общинската власт е искано нѣкакво съдействие отъ полицията, която се е намирала тамъ, и че това съдействие полицията била отказала.

Следователно, г. г. народни представители, вие виждате, какъ едни дребни дразги, едни малки произшествия въ едно село са породили впоследствие едно убийство. Убийството, безспорно, е имало за подкладка лична вражда, отношения, които са били създадени въ с. Лопянтъ. Обаче да се мисли, че това убийство е въ връзка съ нѣкакъвъ си предизборенъ тероръ — то е едно заключение извънредно несправедливо и неправилно.

Напротивъ, фактътъ, че Демократическиятъ сговоръ е ималъ тамъ единъ свой представител като Иванъ Петровъ, който е билъ очевидно разпоредителъ въ селото и е държалъ подъ свое влияние всички ония, които са представявали даже властта, властувашата партия; фактътъ, отъ друга страна, че въ това село на 21 февруарий Демократическиятъ сговоръ е получилъ най-много гласове, или е получилъ значителенъ брой гласове — не най-много, защото Народниятъ блокъ го е билъ, но въ всѣки случай Демократическиятъ сговоръ е получилъ четири мандати, значи, получилъ е много гласове въ това село — тия факти, казвамъ, показватъ, че не е имало организирана абсолютно никаква шайка, абсолютно никакъвъ тероръ, нито преди избора, нито въ време на избора; а убийството, което е извършено отъ Христо Пенковъ, е едно убийство, което се дължи на личната вражда, която се е била загнизила въ душата на убиеца. Убиецътъ е заловенъ и властта е изпълнила своя дългъ. Азъ, следователно, отговарямъ буквално на всички въпроси, които има въ това питане. Убиецътъ е уловенъ, неговитъ съучастници сѣщо се знаятъ и ще има да отговарятъ предъ българскитъ съдилища, по българскитъ закони. (Рѣжоплъскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Павелъ Георгиевъ, за да каже дали е доволенъ отъ отговора на г. министра.

П. Георгиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Преди да отправя питането си къмъ г. министра на вътрешнитъ работи, по поводъ на това убийство, предполагайки, че може отъ тази страна (Сочи мнозинството) да бжда атакуванъ, че се прави само аларма, че убийството има само личенъ характеръ и т. н., азъ се постаряхъ и събрахъ сведения, проучихъ и събрахъ сведения отъ следственитъ власти, взехъ акта на председателя на тричленната комисия, както и официалната телеграма на сѣщия председател на тричленната комисия — както актътъ, така и телеграмата са подписани отъ него лично — и еъзъ основа на така събранитъ данни азъ отправихъ това питане. (Възражения отъ мнозинството)

Обясненията, които даде г. министърътъ, не отговарятъ на истината. Какъ може да се върва, че единъ ударъ въ главата, нанесенъ на убиеца презъ деня, ще породи у него тая зла мисль чакъ въ 4½ ч. презъ нощта, да изачка побойника, за да го убие? (Възражения отъ мнозинството)

А. Кантарджиевъ (д): Углавното право признава продължителния афектъ, който може да трае месецъ и повече. О-о! И ти си адвокатъ!

П. Георгиевъ (д. сг): Второ, ако действително целта на бития презъ деня убиецъ бѣше да арестува презъ нощта побойника, нѣмаше ли други начини и срѣдства, . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Имаше, безспорно.

П. Георгиевъ (д. сг): . . . въ присѣдствието на мѣстната и полицейската власт да го арестува, а трѣбваше нѣколко часа следъ избора, презъ нощта, сутринта, да го причкава — и то за какво? — за да арестува своя побойникъ! Явно е, че това обяснение на г. министра е недоволеност и не отговаря на истината. (Възражения отъ мнозинството)

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Убиецътъ нали е въ затвора?

П. Георгиевъ (д. сг): Явно е, отъ съставения актъ, отъ това, което е извършено предния денъ, бездействието на властта. Групата, която е извършила убийството, е била окуражена отъ това бездействие на властта и отъ уча-

стието въ тая група на мѣстни и полицейски органи. Тѣ убиха Михаилъ Лацовъ, който се ползуваше иначе съ много добро име и нѣмаше лични неприятели. Отъ лични съображения никой нѣмаше да посегне на него.

Азъ не съмъ доволенъ отъ отговора на г. министра.

А. Капитановъ (з): Сега убиецътъ е хванатъ, а вие пушакте убийците. Малко ли хора бѣха убити презъ ваше време? Колко отъ убийците хванахте?

П. Георгиевъ (д. сг): Това убийство, г. г. народни представители, е политическо. Приказвайте каквото щете, но всички, които познаватъ положението въ Тетевенска околия, ще признаватъ, че това убийство се смѣта отъ цѣлото население, безъ разлика на партии, като едно политическо убийство и се признава като едно черно петно въ управлението на Народния блокъ. (Ръкоплѣскания отъ сговориститѣ)

А. Капитановъ (з): Вие сте недоволни отъ отговора, но ние сме доволни.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. председателю! Готовъ съмъ да отговоря на питането на г. Манафовъ.

Н. Стамболиевъ (з): (Къмъ П. Георгиевъ) Виждате сламата въ очитѣ на другитѣ, а гредата въ собственитѣ си очи не виждате. Г. Ляпчевъ! Какво ще кажете?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Христо Манафовъ, за да развие питането си, отправено до г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Х. Манафовъ (д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! На 10 мартъ т. г., въ брой 2506 на в. „Демократически сговоръ“, е написано съ едъръ шрифтъ следното: (Чете) „Въ Бѣлослатинското околийско управление е убитъ отъ побой и следъ това изгоренъ единъ български гражданинъ. Неговата вина не знаемъ. Каква е тя, г. Гиргиновъ? Или системата е такава?“

На следващия денъ, 11 мартъ, въ в. „Пладне“ се възпроизведе въ едно съобщение картината и начина, по който е било извършено това убийство и изгаряне въ Бѣлослатинското околийско управление. Въ броя на в. „Пладне“ отъ 11 мартъ се съобщава следното: (Чете)

„Кошмарътъ на звѣрскитѣ изстѣпления, които бѣха система цѣли 8 години, продължава да тормози цѣлата страна. Това, което вчера въ полицейския участъкъ въ Бѣла-Слатина е станало, е чудовищно“.

По-нататкъ: (Чете) „Арестуваниятъ Христо Стояновъ“, говори се въ антрефилето, „е билъ битъ жестоко и найсетне е починалъ“.

И, най-после, въ сѣщото това съобщение на в. „Пладне“, се казва следното: „За да прикрие страшното убийство, околийскиятъ началникъ наредилъ убийците да бѣде на товаренъ на една кола и изхвърленъ вънъ отъ града върху купа слама, която била подпалена, за да се овжглене трупътъ“.

Х. Статевъ (нац. л. о): Кой вестникъ?

Х. Манафовъ (д): В. „Пладне“. — Г. г. народни представители! Тия две съобщения — на в. „Демократически сговоръ“ отъ 10 мартъ, и на следващия денъ отъ в. „Пладне“ — ме накараха да отправя това питане до г. министра на вътрешнитѣ работи, ...

Н. Стамболиевъ (з): До г. Ляпчевъ.

Х. Манафовъ (д): ... за да обясни, въ що се състои така извършеното престѣпление въ Бѣлослатинското околийско управление.

Народниятъ блокъ, който дойде на властъ въ името на възстановяването реда и законността въ тая страна, въ името на едно гражданско омиротворение; който дойде, за да прекрати системата на насилие и на тероръ, на полицейски издевателства, която система въ течение на 8 години се ширѣше въ нашата страна; Народниятъ блокъ, който дойде да възстанови свободитѣ на гражданитѣ и да запази тѣхнитѣ имоти и тѣхния животъ, дали ще допустне да продължава оная система, която въ течение на 8 години се е ширила въ нашата страна? И, именно, бидейки чувствителенъ къмъ запазването на свободата на българскитѣ граждани, къмъ паденето на тѣхния животъ; бидейки абсолютенъ противникъ на всички полицейски насилие и на всички злодеяния, които биха могли да се

вършатъ върху граждани, които сѣ заловени отъ полицейски или други власти, и безсилни, обезоружени, безъ да иматъ каквато и да било друга подкрепа, да бѣдатъ торможени отъ съответнитѣ полицейски органи — азъ искамъ да знамъ, дали тая система може да се продължи и днесъ, при управлението на Народния блокъ? Азъ съмъ съ съзнанието, че нито единъ отъ народнитѣ представители, които съставляватъ днесъ Народния блокъ, не може да се съгласи съ една подобна система. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

И ето, заради това, г. г. народни представители, азъ отправямъ моето питане къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи, да обясни той: извършено ли е това деяние въ Бѣлослатинското околийско управление, какви мѣрки е взелъ той, бидейки шефъ на полицейската властъ, изнамерени ли сѣ и заловени ли сѣ извършителитѣ на това деяние и пристѣпено ли е къмъ налагане на съответнитѣ наказания спрямо ония, които сѣ го извършили?

Азъ смѣтамъ, че, отправяйки това питане къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи, азъ изпълнявамъ едно свое задължение, въ името на ония идеали, които Народниятъ блокъ възвести преди да дойде на властъ. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Това питане ми се отправи още навремето, но азъ не можахъ да отговоря въ сѣщия моментъ поради сѣщитѣ причини, поради които не можахъ досега да отговоря и на другитѣ питання.

Това питане показва, какъ често у насъ, особено въ партийнитѣ вестници, които не държатъ смѣтка за онова, което пишатъ, се изнасятъ невѣрни работи. Ние наблюдаваме тая кампания съ невѣрни твърдения, измислици и институции, да се води противъ управлението на Народния блокъ отъ вестници, които искатъ да правятъ на всѣка цена една безскрупулна опозиция на управлението.

Ние бѣхме изненадани, когато, при многото невѣрни съобщения, които се изнасятъ отъ печата, въ в. „Демократически сговоръ“ се изнесе едно твърдение, какво презъ времето на Народния блокъ въ Бѣлослатинското околийско управление билъ убитъ отъ бой и следъ това изгоренъ единъ български гражданинъ. Неговата вина не знаятъ каква е, и в. „Демократически сговоръ“ ме пита: „Каква е, г. Гиргиновъ?“

Н. Стамболиевъ (з): По-скоро г. Ляпчева трѣбва да запита.

А. Ляпчевъ (д. сг): Щомъ ми дадете думата, ще ви отговоря. Надѣвамъ се, че ще ми я дадете.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ сѣщия брой на вестника въ отдѣла „Наши работи“ е трѣбвало същата тази версия да бѣде приповторена. Тамъ се казва, че управницитѣ на България убиватъ и горятъ хората.

А. Капитановъ (з): Като тѣхъ. (Сочи сговориститѣ)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега, ако е въпросъ за това, кои убиватъ и горятъ, ние ще отхвърлимъ всичкото това обвинение срещу насъ, защото подобна задача ние нѣмаме и не желаемъ да вършимъ подобни дѣла. Ако е въпросъ за подобни дѣла, ние можемъ да ги цитираме отъ историята на България, вършени презъ разнитѣ режими, кога повече, кога по-малко. Въ всѣки случай въ режима на Народния блокъ ние нѣма да желаемъ да има подобна система на управление — въ участъцитѣ да се убиватъ хора и следъ това да се изгарятъ, за да не могатъ да бѣдатъ открити следитѣ на авторитѣ на тия престѣпления.

Тукъ, обаче, се касае не за едно убийство, извършено презъ времето на Народния блокъ, а за едно убийство, което е извършено на 3 мартъ 1931 г. — значи, въ времето на Демократическия сговоръ. Тогава въ участъка при Бѣлослатинското околийско управление, по заповѣдъ на околийския началникъ Янаки Кирковъ, е билъ убитъ отъ бой Христо Стояновъ, жителъ на с. Голѣмо-Пещене, следъ което трупътъ му е билъ изгоренъ. Това деяние навремето остана неразкрито. Г. Андрей Ляпчевъ, тогавашенъ министъръ-председателъ, е ималъ нещастieto да даде невѣренъ отговоръ въ Народното събрание, отговаряйки на едно питане въ Камарата презъ 1931 г., като е казалъ, че убиятъ Христо Стояновъ билъ избѣгналъ съ любовницата си въ Ромъния (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството), за

това нѣмало никакви следи отъ това убийство. Човѣкътъ не билъ убитъ, а билъ избѣгалъ съ любовницата си въ Ромъния!

Н. Стамболиевъ (з): Много романтично!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това сж били обясненията на г. Ляпчевъ. Може би, той не е ималъ други сведения; може неговитѣ подведомствени органи, злодейцитѣ, да сж го заблудили.

Въ всѣки случай, следъ като Народниятъ блокъ дойде на властъ, ние се натъкнахме и на това убийство, което е станало въ участъка при Бѣлослатинското околийско управление. Сегашниятъ околийски началникъ въ Бѣла-Слатина, Георги Бенчевъ, е допринесълъ за разкриването на това престѣпление, вследствие на което е образувано следствие дѣло № 294/1932 г. при II врачански сѣдия-следователъ, по което сж подведени подъ углавна отговорностъ по чл. 248, п. 7 отъ наказателния законъ: бившиятъ Бѣлослатински околийски началникъ Янаки Кировъ, бившиятъ старши стражаръ Тошо Геновъ и бившиятъ младиши стражари: Цено Христовъ, Цвѣтанъ Ивановъ, Мило Лазаровъ, Метко Митовъ, Василь Тодоровъ, Никола Цвѣтковъ, Христо Пѣевъ, Борисъ Цековъ и Христо Цековъ.

Ж. Маджаровъ (з): И Андрей Ляпчевъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Както виждате, почти цѣлата полиция, горе-долу една дузина полицаи, сж участвували въ това убийство и въ изгарянето на едно мъртво тѣло, за да се прикрие убийството, което тѣ сж извършили.

Следователно, отговарямъ на питането на г. Христо Манафовъ, че нѣма защо да се мисли, че въ това убийство управлението на Народния блокъ има нѣкакъвъ прѣстъ или нѣкаква вина. Виждате, че то е извършено преди нашето управление, че нашето управление разкри това убийство, намѣри убийцитѣ, даде възможностъ на сѣдебната властъ да ги издири и да ги накаже, като приложи закона, и съ това допринесе за създаването на една истинска ера на право, на редъ, на единъ истински правовъ редъ въ нашата страна. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Манафовъ, за да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

Х. Манафовъ (д): Г. г. народни представители! Съ особено задоволство изслушахъ отговора на г. министра на вътрешнитѣ работи и съ голѣмо облекчение за себе си и за всички, които днесъ поддържатъ управлението на Народния блокъ, трѣбва да констатирамъ, че тѣзи позорни деяния, които нѣматъ равни на себе си, заради това, защото отричатъ всѣкаква възможностъ на гражданитѣ да чувствуватъ поне предъ органитѣ на властта една сигурностъ, не сж извършени въ времето, въ ерата на Народния блокъ, а сж извършени въ миналото. И ако тия деяния сж извършени въ миналото; ако въ името на противни на Демократическия сговоръ разбирания Народниятъ блокъ можа да го смете на 21 юний и да дойде на властъ, за да създаде една система на законностъ и редъ; една система, която да гарантира свободата, имота и живота на българскитѣ граждани — ние, представителитѣ на Народния блокъ, ще трѣбва съ още по-голѣма радостъ и съ още по-голѣмо задоволство да констатираме, че инсинуациитѣ на в. „Демократически сговоръ“ не отговарятъ на истината, а изнасятъ факти позорни само за управлението на Сговора. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Н. Стамболиевъ (з): И да пожелаемъ да зачестятъ въ бѣдеще питанята въ тази посока.

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. председателю! Искамъ думата за лично обяснение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

Н. Стамболиевъ (з): (Къмъ А. Ляпчевъ) Навѣрно ни излъгахте миналата Камара и сега искате да се коригирате. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Ляпчевъ (д. сг): (Отъ трибуната) Азъ се надѣвамъ, че почитаемиѣ народни представители ще следватъ си-

стемата, която сж въвели — да не прекъсватъ по никой начинъ оратора.

Г. Манафовъ прави питане и то ведчага следъ питането на г. Павелъ Георгиевъ по убийството въ Тетевенско.

Отъ мнозинството: Голѣма работа!

А. Капитановъ (з): Каква е тая работа? Защо взима думата г. Ляпчевъ? Какъвъ е този парламентаренъ редъ? Той нѣма питане. Защо му давате думата, г. председателю?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Ляпчевъ (д. сг): Правите въпросъ, следъ като ми дадохте думата.

Х. Манафовъ (д): Понеже г. Ляпчевъ е билъ тогава министъръ на вътрешнитѣ работи, той трѣбва да отговори!

А. Капитановъ (з): Много е закъснѣлъ! Трѣбваше да отговори преди 21 юний.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля ви се, г-да!

Н. Стамболиевъ (з): Нека се изкаже, да не му тежи на съвѣстта!

А. Ляпчевъ (д. сг): Питането на г. Манафовъ не е нищо друго, освенъ една диверсия по питането на г. Павелъ Георгиевъ.

А. Кантарджиевъ (д): Защо да е диверсия? То е питане, депозирано навремето още.

Н. Стамболиевъ (з): Диверсия по отношение на пресата, която изнесе въпроса.

В. Мариновъ (з): Какъ може да се каже, че е диверсия?

А. Ляпчевъ (д. сг): Прави се апология на Народния блокъ. Но това е желание на всички: всички желаемъ управлението на страната да върви къмъ по-добро, а не къмъ по-лошо.

А. Кантарджиевъ (д): Вие казахте: „На безумци властъ не давамъ“.

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ взехъ думата, обаче, защото лично се засѣгамъ и защото въ печата се прѣсна една лъжа, . . .

А. Капитановъ (з): Въ печата на Демократическия сговоръ.

А. Ляпчевъ (д. сг): . . . че азъ съмъ далъ невѣрни сведения, когато съмъ отговарялъ на питането презъ 1931 г., месецъ мартъ.

Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи въ отговора си самъ каза: „Навѣрно тогавашниятъ министъръ на вътрешнитѣ работи“, сиречь азъ, „е билъ заблуденъ“. Азъ трѣбва да изясня това, което съмъ знаелъ, това, което съмъ могълъ да зная, и онова, което е било.

Ж. Маджаровъ (з): Правите се, че нищо не знаете!

Т. Бошнаковъ (з): (Къмъ А. Ляпчевъ) Правишъ се на избръмъ-башия!

А. Ляпчевъ (д. сг): Мой дългъ бѣше, следъ оплакванията и следъ питанята тукъ за нежелателната случка . . .

Нѣкой отъ мнозинството: Не е само това убийство, има много други убийства.

А. Ляпчевъ (д. сг): . . . въ Бѣла-Слатина, да се отнесе до респективнитѣ органи, до окръжния управителъ въ Враца, който отива да провѣрва въ Бѣла-Слатина. И, ако паметъта ме не лъже — а би трѣбвало днешниятъ министъръ на вътрешнитѣ работи по дългъ на своята служба, макаръ и за единъ предшественикъ, да се справи съ данитѣ въ министерството и да види, че министерството е показало всичката добра воля не, ами е настоявало да

узнае истината — ако, казвамъ, паметта ме не лъже, не само донесенията на окръжния управителъ и на полицейския инспекторъ, но и тѣзи на съдебния следователъ и на прокурора сѣ били въ смисълъ, че лицето е забѣгнало.

А. Капитановъ (з): Забѣгнало въ Ромъния! И Вие не сте попитали, какво е станало съ него?

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Забѣгнало въ сламата!

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ говоря това, което зная, а не това, което е могло сега да се открие.

Н. Стамболиевъ (з): Любовницата кжде е останала — интересно е.

А. Ляпчевъ (д. сг): Понеже се споменава за любовницата, ще кажа, че самитѣ господа, които направиха питането, дадоха една характеристика за този човѣкъ най-отвратителна. Това, мисля, никой нѣма да го опровергае. Никой не се заемаше да защити този нещастникъ.

А. Капитановъ (з): Затова ли го изгорихте?

А. Ляпчевъ (д. сг): Не искамъ да кажа, че съ това се оправдава престѣплението — по никой начинъ. Но версията, която тогава се даде, че е забѣгналъ, бѣше споредъ съобщенията, които даваха лицата, на които азъ отговаряхъ.

А. Капитановъ (з): Отъ Букурещъ съобщиха ли, че е миналъ границата?

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ не съмъ билъ въ положение да дамъ други сведения, освенъ тѣзи, които съмъ ималъ.

Г. г. народни представители! Г. Манафовъ прави пожелание, като иска да каже, че режимътъ на Демократическия сговоръ билъ кървавъ, тиранически.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

А. Никлаевъ (з): Това не е вѣрно. Протестирамъ!

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи, г. министъръ-председателътъ и председателътъ на Народното събрание, па и тия господа, които сѣ въ приятелски отношения съ нашия председателстващъ сега, бѣха повече или по-малко въ връзка съ Демократическия сговоръ въ 1923 г. Азъ нѣма какво повече да ви разказвамъ.

А. Кантарджиевъ (д): Това не е вѣрно. Това е Вашъ старъ маниеръ — да правите диверсии. Когато Вие тръгнахте по ония пѣтища, за които говори г. Манафовъ, тогава ние ви презрѣхме и изоставихме. Лъжа е, което приказвате.

А. Капитановъ (з): Азъ протестирамъ, че се дава думата на лице, което нѣма никаква намѣса по питането. Следъ като г. министърътъ отговори на това питане, никой нѣма право да взема думата. Неправилно му е дадена думата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Дадена му е за лично обяснение

А. Капитановъ (з): Правя предложение да му се отнеме думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Ляпчевъ (д. сг): За борбата на Демократическия сговоръ има ли нужда да ви разправямъ?

А. Капитановъ (з): Ще ни държи речи за Сговора!

А. Ляпчевъ (д. сг): Вие нали не искате да бждатъ смущавани ораторитѣ?

А. Капитановъ (з): Неправилно му е дадена думата, и азъ апелирамъ къмъ г. председателстващия да му бжде отнета. Да се приложи правилникътъ. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да! Споредъ чл. 55 отъ правилника за вътрешния редъ, следъ като отговори г. министърътъ, освенъ запитвачътъ, могатъ да говорятъ по единъ ораторъ отъ всѣка парламентарна група.

А. Капитановъ (з): Но това е питане, а не интерпелация.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. Ляпчевъ използва грѣшката на председателстващия.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Ляпчевъ има думата за лично обяснение, и азъ моля да бжде кратъкъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Ще се съгласите, че въ това лично обяснение, безспорно, ще трѣбва да влѣзе и отговорътъ ми досежно системата, която ми се приписва. (Глъчка) А каква бѣше моята система — ще ви посоча само единъ фактъ. Върнаха се хилядници емигранти и, ако системата ми бѣше да тероризирамъ и да преследвамъ, то поне единъ отъ тѣхъ щѣше да пострада. Кажете, кой отъ тѣхъ е пострада-далъ? Не е система това, че се е случило на нѣкое мѣсто, по вина на нѣкой полицейски органъ, нѣкакво нещастие съ този или онзи. Такива случаи има и презъ времето на покойния Михалъ Такевъ: въ Кула единъ човѣкъ умрѣ въ участъка. Азъ мога да изброя колкото щете такива от-дѣлни случаи. Че кой ще гарантира, че нѣма да стане нещастие съ нѣкого утре или други день презъ управлението на г. Гиргиновъ? Въпросътъ е другъ: дали отговорниятъ министъръ е покровителствувалъ тия хора? (Тропане по банкитѣ отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Ляпчевъ! Моля Ви се.

А. Ляпчевъ (д. сг): Никой не е билъ покровителствуванъ отъ мене.

А. Капитановъ (з): Повече отъ 15 минути не може да говори, г. председателю! (Тропането по банкитѣ продължава. Голѣмъ шумъ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Г. Ляпчевъ! Моля Ви се.

А. Ляпчевъ (д. сг): Напротивъ, азъ съмъ полагалъ всички усилия да мога да поведя страната къмъ едно успокоение. И това нѣщо го постигнахъ. Но азъ се питамъ: днесъ вие много добре знаете какви работи се вършатъ отъ ваши хора. (Силно тропане по банкитѣ отъ мнозинството) Е добре, недейте вие да ставате съучастници на тѣхъ. Вие вървите назадъ, а не напредъ. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Силни възражения отъ мнозинството. Шумъ).

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Моля тишина, г-да!

Т. Бошнаковъ (з): Г. Ляпчевъ! Единъ въпросъ ще Ви задамъ. Вие протестирайте днесъ за едно убийство, а може ли да посочите, следъ като въ България се извършиха повече отъ 30 хиляди политически убийства презъ вашия режимъ, колко убийци има заловени отъ васъ и осѣдени? Отговорете на този въпросъ. (Шумътъ продължава)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Ляпчевъ (д. сг): Когато за тия събития вземете да приказвате, попитайте г. министра на вътрешнитѣ работи и вашия министъръ-председател, които образуваха Демократическия сговоръ. Тѣхъ ги питайте. Азъ не съмъ подписалъ протокола за образуване на Демократическия сговоръ, тѣ го подписаха. (Възражения отъ мнозинството. Шумъ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Продължително звъни)

А. Николаевъ (з): Г. председателю! Позволете ми две думи да кажа на г. Ляпчевъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Не мога да Ви дамъ думата.

А. Николаевъ (з): Вѣрно ли е, г. Ляпчевъ, че когато Вие, следъ убийството на народния представителъ Петко Петковъ, сте отишли въ кѣщата му и майка му Ви е запитала: „Какво направихте, Андрея?“. Вие сте ѝ отговорили: „Помѣжихъ се да го запазя, но безумци много въ моя Сговоръ — не можахъ да го запазя“. Вѣрно ли е това?

А. Ляпчевъ (д. сг): Не е вѣрно.

А. Николаевъ (з): Съгласни ли сте да взема писмена декларация отъ майката на Петковъ, за да Ви опровергая? (Възражения отъ сговориститъ. Тропане по банкитъ отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Продължително звъни) Г. г. народни представители! Азъ съжалявамъ, че вие не щадите председателството, което иска да толерира всички. На г. Ляпчевъ му бѣше дадена думата за лично обяснение и той свърши. Моля сега да не се прекъсватъ. Нека има повече редъ, защото председателството не може да продължава да ръководи заседанието при шумъ.

Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Председателстващиятъ Народното събрание счете себе си задълженъ да даде думата на г. Ляпчевъ за лично обяснение, понеже действително той лично бѣ засегнатъ. Обаче азъ трѣбва да констатирамъ, че г. Ляпчевъ не бѣ дояленъ спрямо това дадено нему право да се обясни. Той се помъчи на нова смѣтка да инсинуира. И азъ, като констатирамъ, че новитъ инсинуации той ги отправя тукъ съ едно злоупотребление на даденото нему право отъ председателството и като ги отблъсвамъ, същевременно трѣбва да подчертая, че въроятно г. Ляпчевъ чувства вече много голѣмата тежестъ на голѣмитъ грѣхове презъ тѣхното управление (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството), та затова иска да прехвърли отговорността на други плещи, а не върху своитъ.

Що се касае до насъ, азъ съ голѣмо възмущение отблъскамъ тия домогвания на г. Ляпчевъ, други да носятъ тежкитъ отговорности за управлението на Сговора. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Ляпчевъ (д. сг): Възмущението си е възмущение, но фактитъ сж си факти. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Х. Манафовъ (д): Г. председателю! Искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Х. Манафовъ (д): Азъ съмъ запитвачъ.

М. Дочевъ (д. сг): (Къмъ министъръ д-ръ А. Гиргиновъ) И Вие се избирате като сговористъ, г. министре!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никога не съмъ билъ сговористъ. Още отъ първия моментъ съ г. Ляпчевъ сме били на две противоположни становища, на две противни мнения.

А. Ляпчевъ (д. сг): Какви противни мнения! Кара се Сговоритъ да вземе моравия цвѣтъ. Помнишъ ли тая работа?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Напротивъ, радвахъ се, че сте толкова глупави, че не използвате Вашитъ орѣдия, за да вземете и нашия моравъ цвѣтъ. Бѣхте глупави и вземахте розовия цвѣтъ. Вие попаднахте на моя планъ да се изостави моравиятъ цвѣтъ, защото въ онзи моментъ имаше предатели, които искаха да предаватъ въ редоветъ на Демократическата партия и да прехвърлятъ всичко въ Демократическия сговоръ. Азъ се радвахъ на Вашата глупостъ, но не съмъ се борилъ.

М. Дочевъ (д. сг): И Вие подписахте протокола.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не съмъ подписалъ никакъвъ протоколъ. Утре азъ ще му посоча неговия подписъ, защото той нѣма моя, а азъ имамъ неговия подписъ, кждето е подписалъ за Сговора. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля, тишина, г-да.

Съобщавамъ на г. г. народнитъ представители, че въ бюрото на Камарата отъ г. министра на външнитъ работи и изповѣданията е постѣпило предложение за одобрение на подписания въ София на 26 юний 1931 г. договоръ за помирение, съдебно уреждане и арбитражъ между България и Испания. (Вж. прил. Т. I, № 51)

Постѣпило е сжщо предложение за одобрение на подписания въ София на 23 юний 1931 г. договоръ за помирение, арбитражъ и съдебно уреждане между България и Белгия. (Вж. прил. Т. I, № 52)

Тия предложения, заедно съ договоритъ, ще бждатъ раздадени на г. г. народнитъ представители и поставени на дневенъ редъ.

Моля г. г. народнитъ представители да стоятъ до края на заседанието, защото ще почнемъ да разглеждаме на второ четене законопроекта за облекчение на длъжниците и ще трѣбва да се гласува.

Пристѣпваме къмъ разглеждането на точка първа отъ дневния редъ — **трето четене законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ.**

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ на трето четене законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ, така както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 37)

Пристѣпваме къмъ разглеждането на точка втора отъ дневния редъ — **второ четене законопроекта за облекчение на длъжниците.**

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за облекчение на длъжниците“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Оня отъ г. г. народнитъ представители, който приема прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събраниято приема. (Глъчка)

Моля г. г. народнитъ представители да освободятъ председателството отъ изразяване формулата за гласуване: „Оня отъ г. г. народнитъ представители, който приема прочетенния членъ отъ законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събраниято приема“, като обявява само приемането на прочетенния членъ въ случая, когато не се иска думата отъ никого, и като употребява формулата за гласуване само въ случая, когато се иска думата отъ нѣкой народенъ представител по прочетенния членъ.

Обаждатъ се: Прието.

А. Ляпчевъ (д. сг): Искамъ думата по заглавието.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Заглавието е гласувано.

А. Ляпчевъ (д. сг): Тогава искамъ думата по чл. 1.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Не съмъ го прочелъ още. Да го прочита, че тогава. (Чете)

„Чл. 1. Всѣки длъжникъ по изпълнително производство може да иска спиране на изпълнението, ако до 7 дни преди последния денъ на публичната продажъ на движимото или недвижимото му имущество внесе 10% отъ дължимата отъ него по всички предявени изпълнителни листове сума и се задължи писмено да внесе на сѣдния-изпълнител всѣки 6 месеца отъ тая дата най-малко по 10% отъ сѣщата сума. Спирането се постановява отъ сѣдния-изпълнител.“

Ако длъжникътъ не плати нѣкой отъ тѣзи вноски, изпълнението, по молба на нѣкой отъ ищцитъ по изпълнението, се продължава, безъ да може длъжникътъ да иска ново спиране.

Това разпореждане се прилага спрямо всички задължения, съществувачи до влизането на закона въ сила и имащи достовѣрна дата, независимо отъ тѣхния характеръ.“

Нѣкой отъ сговориститъ: Ами измѣненията на комисията кжде сж?

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Нѣма измѣнения отъ комисията.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Андрей Ляпчевъ.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 37.

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Тукъ се повдигна единъ въпросъ, че измѣненіята, които сѫ направени отъ комисията, не сѫ представени въ специаленъ докладъ, както му е редътъ. Ако има действително измѣненія...

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Казахъ Ви, г. Ляпчевъ, че нѣма измѣненія.

А. Ляпчевъ (д. сг): Добре, ама тукъ се твърди, че имало.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Ние разисквахме въ комисията едни положения, които не сме гласували и по които г. министърътъ ще направи предложения.

А. Ляпчевъ (д. сг): Добре, но измѣненіята?

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Азъ ще Ви прочета цѣлия законопроектъ, безъ никакви измѣненія.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Значи, никакви измѣненія въ цѣлия законопроектъ?

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Да, нѣма направени измѣненія отъ комисията.

А. Ляпчевъ (д. сг): Тогава азъ ще говоря по чл. 1. (Идва на трибуната)

При моето завръщане заварихъ тия законопроекти, сѫ които се иска да се отговори на бедственото положение, настѣпило въ нашата страна. Следъ прочитането имъ за мене се яви единъ въпросъ, който е много и много сериозенъ за добрия редъ въ нашата страна. То е въпросътъ: когато се реди една материя по законъ отъ известна областъ, отъ известенъ ресоръ, дали респективниятъ министъръ реди тая материя или не? За жалостъ, азъ съмъ предъ единъ фактъ, който говори много за недобрата система, която се възприема.

Занимаващиятъ ни законопроектъ за облекчение на длъжниците урежда частноправни отношения и, безспорно, е внесенъ редовно отъ министра на правосъдието. Паралелно съ него ние сме предъ единъ другъ законопроектъ за закрила на земеделѣца-стопанинъ, който отколе време е разглежданъ на първо четене, разглежда се и въ комисията, гдето бѣхъ и азъ, и казватъ, че докладътъ се е напечатилъ — тукъ, обаче, го нѣма. Това не ме интересува, обаче онова, което ме интересува, е, че тоя законопроектъ за закрила земеделѣца-стопанинъ реди пакъ частноправни отношения. Това е голѣмиятъ въпросъ. И азъ се питамъ: кой е длъженъ да реди частноправните отношения?

Председателствуващъ Н. Шоповъ (Звъни) Г. Ляпчевъ! Моля!

А. Ляпчевъ (д. сг): Само едно министерство — то е Министерството на правосъдието.

А. Буковъ (з): Говорете по чл. 1, г. Ляпчевъ.

А. Капитановъ (з): На второ четене тия работи не могатъ да се приказватъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ (Звъни) Г. Ляпчевъ! Ще Ви моля да приказвате по чл. 1 отъ законопроекта.

А. Ляпчевъ (д. сг): По чл. 1 говоря.

А. Капитановъ (з): Това е говорено по принципъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ имамъ на разположение, споредъ правилника, 20 минути и съмъ въ правото си да ги използвамъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Не!

Х. Статевъ (нац. л. о): Г. Ляпчевъ е отъ 20 години въ Парламента и знае кога какво да приказва. Вие ли сега ще го учите? Може ли такова нѣщо?

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. председателю! Не можете да ми отнемате правото да говоря 20 минути по единъ законопроектъ, който е свързанъ съ другъ единъ не по-маловаженъ законопроектъ — той е законопроектътъ за закрила на земеделѣца-стопанинъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Ляпчевъ! Позволете ми да Ви прочета, каква е парламентарната практика. (Чете) „Ако при второто четене ораторътъ се спира да го-

вори по началото на законопроекта, председателътъ може да го прекъсне и обърне внимание“. Прочее, азъ Ви обръщамъ вниманието. (Оживление)

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ мисля, че изпълнявамъ единъ дългъ, и въ особености, спрямо онѣзи господа, които си отидоха, които осѣждаха една система и възхваляваха друга система, и, въ името на добрия редъ, много сериозно поставямъ тоя въпросъ на голѣмитъ юристи въ нашия Парламентъ — на министъръ-председателя и на председателя на Народното събрание, хора съ дълбоко правно схващане — какъ могатъ тѣ да търпятъ, щото уреждането на частно-правни отношения да става не отъ надлежния министъръ, а отъ разни министерства? Това е пълно безредие, и азъ желая да зная тѣхното разбиране, за да бѣда опровергнатъ азъ, профанътъ по правосъдието.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: За последенъ пътъ Ви моля, г. Ляпчевъ, да не продължавате по този начинъ. Уважавайте Парламента, уважавайте правилника, както и председателството уважава Васъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Уважавамъ Парламента, уважавамъ и правилника, обаче трѣбва да изпълня дълга си. И понеже тѣй много се формализирате, оставамъ само съ сложения въпросъ: какъ тѣзи господа, дълбоки юристи, могатъ да допуснатъ такова безредие — частноправни отношения да се уреждатъ отъ разни министерства, а не отъ Министерството на правосъдието? (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Н. Стамболиевъ (з): Напраздно г. Ляпчевъ свързва законопроекта за длъжниците. Говори се по законопроекта за земеделѣцките стопани и Вие не трѣбва да давате думата на оратори, които не говорятъ по дневния редъ.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Нѣма да загубите, ако го чуете. Дайте му възможностъ да се изкаже.

Н. Стамболиевъ (з): Напраздно г. Ляпчевъ свързва законопроекта за длъжниците съ онзи за земеделѣцките стопани. Щомъ иска да говори това, ще вземе думата по другия законопроектъ. Изглежда, че г. Ляпчевъ, откакъ се завърна отъ чужбина, е забравилъ парламентарния редъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля Ви се! Оставете председателя да изпълни длъжността си. Ако смѣтате, че той не може да я изпълни, не остава освенъ да го кажете.

Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че би заслужавало да се отговори на г. Ляпчевъ по въпроситѣ, които задава, и по защитата, която прави на ресора по правосъдието, ако бѣхме на първо четене.

Сега гласуваме членъ по членъ и азъ ще си позволя да Ви помоля да приемете следното измѣнение въ чл. 1. Въ този членъ се казва: (Чете) Всѣки длъжникъ по изпълнително производство може да иска спиране на изпълнението, ако до 7 дни преди последния день на публичната продажъ и пр. Азъ предлагамъ, вмѣсто „ако до 7 дни“, да се каже „ако единъ день преди последния день на публичната продажъ“ и пр. Съ това искаме да се даде възможностъ на длъжниците да се възползуватъ отъ закона. Първоначалниятъ проектъ предвижда 7 дни, а съ сегашното измѣнение искаме да създадемъ едно облекчение на длъжниците. При нашитѣ условия, може да се случи въ нѣкой мѣста, че, въпрѣки всичкитѣ си старания, длъжникътъ да не може да намѣри срѣдства въ дадения му отъ закона срѣтъ, и, поради това, не ще може да се възползува отъ разпорежданията на чл. 1. Какво толкова фатално има въ това, че ще бѣде 7 дни или 1 день? Нали е целта да подпомогнемъ на длъжника и да му услужимъ? Азъ считамъ, че това предложение, което ви правя, е съобразно съ нашата действителностъ, и ви моля да го приемете.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Колко дни става?

Министъръ Д. Върбеновъ: Единъ день.

Б. Смиловъ (нац. л. о): И кой ще разрешава въпроса?

Министъръ Д. Върбеновъ: Съдията-изпълнител, то се знае.

Б. Смилов (нац. л. о): Защо не направихте да бжде дни след идването Ви на власт?

Министър Д. Върбенков: Г. г. народни представители! Вие знаете, че това, което се предвижда в чл. 1 на този законопроект, съществува и сега в гражданското съдопроизводство. И, следователно, щомъ г. Смилов ми задава въпрос, защо не сме го предвидели 7 дни след тяхното падане от власт, ще му отговоря, че не го направихме, първо, защото не бяхме на власт, и второ, защото нбяхме нужда да го направим тогава. Правимъ го сега, защото считаме, че трбба да дадемъ този последен срокъ на длъжника. Ако законътъ предвижда да се прави това облекчение въ нормално време, когато състоянието на длъжниците ббше друго, за да имъ позволи да отговарят на задълженията си, пита се, като знаемъ, че се намираме въ моменти на криза, въ моменти на стбснено положение на длъжниците, защо да не дадемъ тая последна отсрочка отъ единъ день? Защото съдията-изпълнителъ знае кой е последниятъ день на продажбата и той трбба да спре d'office по-нататъшните действия по продажбата, като даде възможност на длъжника да изпълни другитъ разпоредения на закона.

Но, г. г. народни представители, съ този членъ на закона ние искаме да се даде разсрочка на длъжниците. Въ закона за гражданското съдопроизводство е предвидено да се внася отъ длъжника 20% отъ дължимата сума всбки 3 месеци. Сега, въ първоначалния проектъ, ние предвиждаме да внася 10% въ края на всбки шест месеци. Признавайки, че сега положението на длъжниците е тежко, ние намираме, че ако ббхм оставили старото разпореджане на закона, въ стбсностъ нищо не щбхм да имъ услужимъ. Обмисляйки, обаче, текста на чл. 1 отъ законопроекта тбй, както съмъ го внесълъ, азъ съетохъ, че трбба да помоля Народното събрание да приеме още едно измбнение, а именно: като внесе длъжникътъ първоначално 10% отъ сумата, за да даде доказателство на съдията-изпълнителъ, че е въ сериозно намбрение да плаща, да му направимъ още една разсрочка, като кажемъ, че втората вноска отъ 10%, въмсто да бжде следъ шест месеци отъ датата на първата вноска, да бжде въ края на първата година отъ първата вноска, а следващитъ вноски да бждатъ на всбки 6 месеци. Моля така да се приеме чл. 1.

Значи, думитъ: „всбки шест месеци отъ тая дата най-малко по 10% отъ сжщата сума“ се замбняватъ съ думитъ: „въ края на първата година отъ тая вноска още 10% и въ края на всбко 6-месечие следъ втората вноска по 10% отъ сжщата сума“.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Значи, за цблата първа година длъжникътъ ще внесе 20%.

Министър Д. Върбенков: Да. Така че длъжникътъ, въмсто въ 4½ години, ще плати дълга си въ 5 години.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Отговорете, г. министре, на още единъ въпросъ, за да бждемъ наясно. Вие казвате, че спирането трбба да стане веднага отъ съдията-изпълнителъ, като постбпи заявлението на длъжника. Намираме ли, че е достатъчно само едно заявление, депозирано отъ длъжника, или сж потребни и нужнитъ доказателства за сериозното му намбрение да плаща?

Министър Д. Върбенков: Вие сте старъ адвокатъ и знаете, че по стария законъ се предвиждаше да бждатъ депозирани 20%, а сега се предвижда да бждатъ депозирани 10%, за да даде длъжникътъ доказателство на съдията-изпълнителъ, че желае да плаща.

И още една редакционна поправка. Въ алинея трета думитъ „Това разпореджане се прилага“ азъ моля да се замбнятъ съ думитъ „Тия разпореджания се прилагатъ“, защото разпореджанията въ чл. 1 се касаятъ до всбки длъжници.

А. Аврамовъ (з): Едно пояснение, г. министре. Напри-мбръ, продажбата е обявена на 25 декемврий — отъ кога ще се смбта края на първата година?

Н. Стамболиевъ (з): Днесъ сме 1 априлъ. Ако днесъ е последниятъ день на публичната продажъ, ще имашъ срокъ до идущата година, единъ день преди 1 априлъ.

Министър Д. Върбенков: Да. — Моля ви, г. г. народни представители, да гласувате чл. 1 съ измбнението, които ви предлагамъ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Въ връзка съ всбчки задължения, безъ изключение.

Министър Д. Върбенков: Ето какъ става чл. 1: (Чете) „Чл. 1. Всбки длъжникъ по изпълнително производство може да иска спиране на изпълнението, ако единъ день преди последния день на публичната продажъ на движимото или недвижимото му имущество внесе 10% отъ дължимата отъ него по всбчки предявени изпълнителни листове сума и се задължи писмено да внася на съдията-изпълнителъ: въ края на първата година отъ тая вноска още 10% и въ края на всбко шестмесечие следъ втората вноска — по 10% отъ сжщата сума. Спирането се постановява отъ съдията-изпълнителъ.“

„Ако длъжникътъ не плати нбкоя отъ тия вноски, изпълнението, по молба на нбкой отъ ищцитъ по изпълнението, се продължава, безъ да може длъжникътъ да иска ново спиране.“

„Тия разпореджания се прилагатъ спрямо всбчки задължения, съществуващи до влизането на закона въ сила и имащи достовбрна дата, независимо отъ тбхния характеръ.“

Безразлично е, г-да, какъвъ е характерътъ на задължението — дали то е ипотечно, залогъ, обикновено гражданско задължение и т. н.

Б. Смилов (нац. л. о) и **Г. Юртовъ** (нац. л. о): Безъ изключение. Кажете го така, г. министре, за да бжде ясно.

Министър Д. Върбенков: Съдътъ, който прилага закона, знае да го тълкува.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Радоловъ.

А. Радоловъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смбтамъ, че, когато ще правимъ облекчения за длъжниците при тая криза, въ която днесъ се намира нашата страна и която тегне върху всбчки, особено, както казахъ, върху онбзи, които сж се задължили по единъ или по другъ начинъ, би трбвало да се вбзвз въ тбхното положение и да се направятъ съответнитъ отсрочки, съобразно възможността да могатъ да се наплатятъ. Ние не правимъ никаква разлика тукъ между разнитъ длъжници. Г. министърътъ се съгласи да приеме, щото да се направи една разсрочка, защото тбй, както ббше отначало текстътъ, това положение ббше равносилно, още въ първата година да се иска 30% отъ цблото задължение. Но, казвамъ, г. министърътъ възприе, като се плати въ началото 10%, следъ това останалитъ 10% да се заплащатъ въ края на годината отъ първата обявена дата за продажъ вещитъ на длъжника.

Но азъ смбтамъ, че тукъ г. министърътъ би трбвало да се съгласи на едно по-голбмо облекчение — да се направи една разлика въ задълженията. Нека отидемъ за едни задължения до петъ, за други задължения до десетъ години. За по-голбмитъ задължения, надъ 50.000 л. — както това се възприе въ измбненията, които се направиха отъ комисията по Министерството на земледблството въ законопроекта за закрила на земледблскитъ стопани — би могло да се възприеме 6-месечната вноска да бжде 5%, а задълженията, които сж подъ 50.000 л., да бждатъ платими въ 5 години, т. е. 6-месечната вноска да бжде 10%. Като се взематъ всбчки охранителни мбрки, които и безъ туй се взематъ, смбтамъ, че абсолютно съ нищо не само нбма да се увреди интересътъ на кредитора, но на длъжника ще му се даде възможностъ да може да изплава изъ задълженията, въ които кризата го е хвърлила.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): А кредиторътъ да отива по дяволитъ.

А. Радоловъ (з): Извинявайте. Кредиторътъ нбма да фалира, защото ако кредиторътъ е търговецъ, може да склучи превантивенъ конкордатъ, съгласно гласувания отъ насъ законъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): А, тамамъ!

А. Радоловъ (з): Ако кредиторътъ е банкеръ, или какъвто и да е — и неговото положение се взема предъ видъ. Не трбва да се смбта, че като се помага на единия, нбма да се помага на другия. Та недейте смбта, че кредиторътъ ще бжде злоупоставенъ. Най-сетне ние създаваме законъ за закрила на длъжниците, ние не създаваме законъ за закрила на кредиторитъ. И щомъ като е така, ние трбва преди всбчко да вбзвземъ въ положението на длъжника

при днешната криза и да му дадем възможност да изплава от това тежко положение, въ което е.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Значи, поставяте длъжниците въ положението на победители, а кредиторитъ — въ положението на победени.

А. Радоловъ (з): Азъ смѣтамъ, че като се направи едно такова раздѣление на задълженията, ще се даде възможност на длъжника да се справи по-лесно съ тѣхъ.

Второ, трѣбва да се направи едно изяснение на единъ въпросъ, по който станаха доста голѣми разисквания. Въ последната алинея на чл. 1 е казано: „доставѣрна дата“. Ще трѣбва да се уясни какво значи „доставѣрна дата“. Ако подъ доставѣрна дата се разбира това, което разбира гражданската процедура, можемъ да изпадне въ такова положение, че лихварѣтъ, отъ когото искаме да измъкнемъ длъжника, ще се изтрѣгне отъ тоя законъ. По гражданската процедура за доставѣрна дата се счита тая, която е установена отъ публично учреждение или отъ сѣда. Значи, когато задълженията сѣ на едно лице къмъ друго, каквито сѣ обикновено задълженията къмъ лихваритѣ, тежестта да доказва, че датата е доставѣрна, ще бѣде на длъжника. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да предвидимъ установяването доставѣрността на датата по общоприетия начинъ въ гражданската процедура. Смѣтамъ, че г. министърътъ ще трѣбва да изясни това, за да не изпадне въ противоречие — вмѣсто да подпомогнемъ на длъжника, да подпомогнемъ на кредитора.

Това сѣ дветѣ бележки, които искахъ да направя.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Съображенията, които изказа г. Радоловъ, може би сѣ твърде вески, но азъ не съмъ съгласенъ съ неговото предложение. Моля чл. 1 да се гласува така, както се докладва.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Предложението, което се направи отъ г. министра, да се намали срокътъ отъ 7 дни на единъ день, трѣбва да се приеме не само по съображението, което той посочи, но още и поради следнитѣ съображения. Този наредба съществува въ закона за гражданското сѣдопроизводство, но се отнася само за продажба на недвижимитѣ имотѣ. Тамъ е предвиденъ 7-дневенъ срокъ, защото не сѣдията-изпълнителъ спира продажбата, когато се направи вноска, но защото трѣбваше да отнесе въпросътъ до сѣда, за да се спре изпълнението. Когато се прави това облекчение — че спирането на изпълнението се прави отъ сѣдията-изпълнителъ — безспорно, трѣбва да се даде възможност на длъжника до последния моментъ, ако изплати задължението си, да не му се продава имотътъ. Налага се намаление на срока още и затова, защото се отнася до продажба и на такива движимости, за които законътъ за гражданското сѣдопроизводство, следъ описа, дава не 7-дневенъ срокъ отъ обявата, а — съгласно чл. 712 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство — дава срокъ единъ день, като подлежащи на разваляне или когато сѣ отъ такова естество, че съхраняването имъ е съпроводено съ разноси. Щомъ се прави облекчение на длъжницитѣ, много умѣстно е предложението на г. министра на правосѣдието за намаляване на този срокъ. Затова и азъ се присъединявамъ къмъ предложението на г. министра и моля народното представителство да приеме това предложение — да не се казва до 7 дни, а до единъ день преди продажбата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предложението на г. министра има и обратна страна. Навремето, когато приехме тази реформа въ закона за гражданското сѣдопроизводство, приехме 7-дневенъ срокъ за недвижимия имотъ не само защото сѣдътъ трѣбваше да спира продажбата, но и поради друго обстоятелство, което трѣбва да се има предъ видъ. Ние, въ грижитѣ си да запазимъ длъжницитѣ, трѣбва да гледаме да не изпадне въ друга крайностъ и свършено да ги заробимъ, защото имайте предъ видъ, че една частъ отъ длъжницитѣ ще иматъ възможностъ да намѣрятъ тѣзи 10%, а друга частъ отъ тѣхъ нѣма да иматъ това щастие и въ тѣхъ интересъ е да стане продажбата, отколкото да ѝ се попрѣчи. Всѣка възможностъ за спиране на продажбата въ последния день преди продажбата отбива купувачитѣ и едва-ли

ще има купувачи, когато тѣ знаятъ, че длъжникътъ може да се яви въ последния день и да отмѣни продажбата. Купувачитѣ трѣбва да знаятъ 2—3 дни преди продажбата, че тя ще стане. Ако ние оставимъ „до последния день“ длъжникътъ да може да отмѣни продажбата, купувачитѣ нѣма да иматъ възможностъ и желание да отидатъ да купуватъ. И затова, вмѣсто да направимъ добро, ще направимъ по-голѣмо зло, защото нѣма да дадемъ възможностъ въобще да ставатъ публични продажби, а такива ще ставатъ въпрѣки нашитѣ желаниа, защото не всички длъжници ще иматъ възможностъ да внесатъ 10% отъ своитѣ задължения. Затуй нека да има известенъ срокъ, отъ който купувачитѣ да знаятъ, че ще стане продажбата непременно, за да се явятъ и да наддаватъ.

А. Капитановъ (з): Тѣ ще си взематъ мѣрки предварително. Който смѣта да наддава, той ще намѣри какъ да следи.

Р. Василевъ (д. сг): Вие знаете на какви малки суми се продаватъ имотитѣ днесъ. Всички закони, които сега създадохме, ще докаратъ имотитѣ да се продаватъ на още по-низки цени, защото хората нѣма да иматъ възможностъ да внесатъ и тѣзи 10%. Съгласенъ съмъ съ г. Христо Мирски, ако се касае за продажба на движимости, но за недвижимитѣ имоти азъ моля г. министърътъ да остане стариятъ срокъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! По законопроекта на г. министра на правосѣдието за облекчение на длъжницитѣ и по законопроекта на г. министра на земледѣлието за закрила на земледѣлца-стопанинъ се говори много и много се писа. Най-после ние видѣхме тѣзи два законопроекта на бѣлѣ свѣтъ, излѣзли отъ комиситѣ. Започна се нова борба за уеднаквяването на тия два законопроекта, и азъ бѣхъ увѣренъ, че тѣ ще бѣждатъ върнати отново въ комисията, за да се турятъ еднакви срокове както въ единия, така и въ другия. За голѣмо съжаление, това нѣщо не стана. Днесъ се почва разглеждането на второ четене на законопроекта за облекчение на длъжницитѣ. Този законопроектъ не е еднакъвъ съ законопроекта за закрила на земледѣлца-стопанинъ. Въ последния се прокара положението, че само длъжницитѣ, които дължатъ до 50.000 л., ще изплащатъ задълженията си въ продължение на 5 години и вноситѣ ще бѣждатъ годишно 2%, а задълженията надъ 50.000 л. ще се изплащатъ въ 10 години и вноситѣ ще бѣждатъ годишно 10%. Въ настоящия законопроектъ се прокара положението, че годишнитѣ вноски ще бѣждатъ въ размѣръ 20% отъ задълженията, безразлично на каква сума възлизатъ тѣ. Този законопроектъ засѣга повечето градскитѣ маси, които иматъ да взематъ отъ селскитѣ маси. Е, питамъ азъ: когато по законопроекта за закрила на земледѣлца-стопанинъ селянинътъ нѣма да дава на гражданина повече отъ 10%, а съ този законопроектъ заставаме гражданина да плаща на банкитѣ 20%, нѣма ли да бѣде изложенъ този гражданинъ, търговецъ или занаятчия? Ако бѣше дадено еднакво облекчение и на единитѣ, и на другитѣ, и на селянитѣ, и на гражданитѣ, тогава положението щѣше да бѣде свършено друго. Казахъ, че настоящиятъ законопроектъ повелява да се плащатъ годишно по 20%, безразлично какъвъ е размѣрътъ на дълга. Ами че на единъ длъжникъ, който има да дължи 500 хиляди лева, като му искате да внесе 100 хиляди лева — 20% — облекчение ли му правите? По моя преценка, абсолютно никакво облекчение не му се прави, защото въ всѣка банка ще му направятъ облекчение, ако той внесе 20% отъ задълженията си. Това е ачикъ, знае се отъ всички.

Ето защо азъ ви моля да се съгласите съ предложението на г. Радоловъ, да се направи едно разграничение въ смисълъ, задълженията до 50.000 л., както е въ другия законопроектъ, да се изплащатъ въ продължение на 5 години, а задълженията отъ 50.000 л. нагоре — въ 10 години и вноситѣ да бѣждатъ такива, каквито сѣ по другия законопроектъ. Иначе, бѣдете увѣрени, ще бѣждатъ злоупоставени всички търговци и занаятчи, които работятъ съ селяни. Търговецътъ или занаятчията трѣбва да може да вземе, за да може и да даде.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Знаете, че единъ движимъ или недвижимъ имотъ, особено движимъ имотъ, като се секвестира, дава се на пазителъ, и отъ датата на секвестрирането стопанинътъ престава да бжде такъвъ стопанинъ, какъвто е билъ преди секвестрирането. Секвестиратъ се, напр., нѣкѣде снопи, грозде или плодове. Следъ секвестра стопанинътъ престава...

В. Мариновъ (д): Да се интересува.

А. Аврамовъ (з): Не, той се интересува, обаче престава да бжде такъвъ стопанинъ, какъвто трѣбва да бжде. Има случай, когато се секвестиратъ движими имоти, овце, кози, волове и се даватъ на пазителъ. Въ такъвъ случай не се гледа добитъкътъ така, както трѣбва, и затова впоследствие, ако секвестрътъ продължава единъ-два месеца, добитъкътъ отпада и най-сетне се продава на безценница, дори не могатъ да се платятъ разносикътъ. Въ нашия край имаше такъвъ случай: секвестираха се снопи, не се явиха купувачи и снопитъ изгниха на мѣстото. Има други случаи: секвестира се грозде на лозето, не се яви никога да го купи и плодътъ отпада, следователно, абсолютно нищо не се получава отъ секвестра. Не се вижда отъ законопроекта въ такива случаи какво би станало.

Министъръ Д. Върбеневъ: Това, което говорите, е излишно.

А. Аврамовъ (з): Моята молба е: когато се секвестира имотъ, да се даде на стопанина да го пази. Напр., секвестира се добитъкъ, да се даде на стопанина да го пази.

Ф. Рафанловъ (д. сг): Въ гражданското сѣдопроизводство има нѣка процедура по тая материя.

А. Аврамовъ (з): Недейте приказва за тая процедура въ гражданското сѣдопроизводство, на която не сте изпитали горчивинитъ. Единъ пътъ секвестрирана стоката, не можете да се допрете до нея. Вие не знаете, какво е секвестрътъ. Вие сте родени да секвестирате, но на васъ не е секвестрирано нищо.

Ф. Рафанловъ (д. сг): По тая материя, за която Вие говорите, въ гражданското сѣдопроизводство има нѣка процедура.

А. Аврамовъ (з): Моята молба е: да се даде на стопанина да бжде пазителъ на стоката, която му се секвестира, за да може тя да бжде действително запазена.

Министъръ Д. Върбеневъ: При гласуването на трето четене, азъ ще направя декларация въ тая смисълъ, въ която Вие казвате, защото въ закона този въпросъ не е уреденъ.

А. Аврамовъ (з): Доволенъ съмъ при тази декларация.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: По чл. 1 е постановено предложение отъ народния представителъ г. Александъръ Радоловъ, въ смисълъ: (Чете) „За задължения до 50.000 л., шестмесечната вноска е 10%, а за задължения надъ 50.000 л. сѣщата шестмесечна вноска е 5%“.

Г. министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ съ това предложение.

Г. министърътъ на правосѣдието предлага: въ алинея първа на чл. 1, втория редъ, думитъ „до 7 дни“ да се замѣнятъ съ думитъ „единъ денъ“.

Въ сѣщата алинея, следъ думитъ „сѣдмиз-изпълнителъ“ да се постави двоеточие и въесто думитъ „въсѣки 6 месеци отъ тая дата най-малко по 10% отъ сѣщата сума“ да се поставятъ думитъ „въ края на първата година отъ тая вноска още 10% и въ края на всѣко 6-месечие следъ втората вноска по 10% отъ сѣщата сума“.

Въ третата алинея на сѣщия членъ г. министърътъ предлага, вмѣсто думитъ „това разпореждане се прилага“ да се поставятъ думитъ „тия разпореждания се прилагатъ“.

Ще положи на гласуване чл. 1 така, както се докладва, съ измѣненіята, които предлага г. министърътъ.

Ц. Бръшляновъ (д. сг): По-напредъ предложенията ще гласувате, че тогава члена, тъй, както се докладва.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Ще гласувамъ предложенията на г. министра тъй, както ги съобщихъ.

А. Христовъ (д. сг): Най-напредъ трѣбва да гласувате предложението на г. Александъръ Радоловъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Предложенията се поставятъ на гласуване по реда, по който сѣ постѣпиха. Първо сѣ постѣпиха предложенията на г. министра, а следъ туй постѣпиха предложението на г. Радоловъ.

Който отъ г. г. народнитъ представители приематъ предложенията на г. министра, така, както ги съобщихъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Полагамъ на гласуване предложението на г. Александъръ Радоловъ, което ви съобщихъ.

Х. Мирски (д): Нѣма защо да се гласува. Следъ като се приеха предложенията на г. министра, излишно е да се гласува.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Ето защо трѣбваше най-напредъ да се гласува предложението на г. Радоловъ, защото, следъ като се приеме предложението на г. министра, изчерпва се въпросътъ.

А. Радоловъ (з): Оттеглямъ предложението си.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 1 така, както се прочете отъ г. докладчика, съ приетитъ предложениа, направени отъ г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка.

К. Лулчевъ (с. д): А предложението на г. Радоловъ?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Той го оттегля.

К. Лулчевъ (с. д): Азъ го поддържамъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Дайте го писмено.

К. Лулчевъ (с. д): Ето го.

Х. Мирски (д): Веднѣжъ констатирано болшинство за предложенията на г. министра, по сѣщата материя не може да се гласува друго предложение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Ами нали сѣщата материя е и въ чл. 1?

Х. Мирски (д): За отсрочкитъ е сѣщата материя.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Но тукъ е дума за процента. Процентътъ го има и въ едното, и въ другото предложение.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на г. Лулчевъ, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 1, както се докладва, съ приетитъ добавки и поправки, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 2. Задълженията, изплащането на които е било спрѣно съгласно тоя законъ, се ползуватъ съ правото на предпочитително удовлетворение спрямо възникналитъ такива следъ спиране на изпълнението“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 3. Относно висѣшитъ въ сѣдилищата производства по утвърждаване публични продажби, длѣжникътъ може да упражни предоставеното му отъ чл. 1 право до свършването на тия производства въ инстанцията, въ която се намиратъ при влизането на закона въ сила.“

Въ тоя случай, ако длѣжникътъ не плати въ срокъ нѣкоя отъ следувателитъ се вноски, разглеждането на дѣлото продължава отъ последното процесуално действие.

Едновременно съ спиране на дѣлото сѣдътъ постановява да се повърне на купувача внесената отъ него сума; въ случай, обаче, че дѣлото се възобнови, сѣдмиз-изпълнителъ е длѣжникътъ да го покани, ако желае да му се възложи имотътъ, да внесе наново наддадената отъ него сума. Ако този купувачъ откаже да стори това или не внесе въ дадения му срокъ наддадената отъ него сума, постановява се съгласно чл. 821 отъ гражданското сѣдопроизводство. Въ тоя случай първиятъ наддавачъ, който е отказалъ да посме имота, не губи залога си.“

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете)

„Чл. 4. Докато е въ сила този закон, при публичните продажби като първоначална цена на обявения за продажба движим или недвижим имот, ако такава не е определена по взаимно съгласие на ищеца по изпълнението и длъжника, се взема действителната му пазарна стойност, която се определя от едно или три вещи лица, а при втора публична продажба, в случай на чл. чл. 824, д. п. 1 и 2 и 743, в. п. 1 и 2 от гражданското съдопроизводство, първоначалната цена се намалява с 20%. Това правило се отнася до всички имоти, независимо от обстоятелството, дали тѣ сѣ обявени на публичен търг по обикновено задължение или по такова, даваща право на предпочитително удовлетворение“.

Комисията приеме този член без измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете)

„Чл. 5. Не може да се налага заповѣд и да се продават на публичен търг, освен посочените въ чл. чл. 666 и 781 от гражданското съдопроизводство, още и следните длъжникови движими и недвижими имоти:

1) храната и топливото, намиращи се въ дома му въ количество, нужно за издържане на длъжника и семейството му въ разстояние на една година, или, ако нѣма такива, равноценността имъ въ земеделски произведения отъ другъ видъ, като тютюнъ, оризъ, семена и други подобни;

2) орѣдната и предметитѣ, необходими на длъжника въ всѣдневнитѣ му занятия, споредъ званията, занаята или положението му, на стойност до 25.000 л.“

Комисията приеме този член без измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете)

„Чл. 6. Въ продължение на една година отъ влизането на този законъ въ сила длъжниците могат да искатъ да изкупятъ продаденитѣ имъ на публичен търгъ недвижими имоти следъ 1 януарий 1930 г., по реда и при условията, предвидени въ чл. 308 и следващите отъ закона за задълженията и договоритѣ, и съ спазване на чл. 213, ал. 2 отъ същия законъ, и при условие, че третитѣ лица сѣ придобили правата си преди 1 мартъ 1932 г.“

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Въ чл. 6 на законопроекта азъ моля да се съгласятъ да направимъ една малка корекция по отношение датата, отъ когато могат да се ползватъ длъжниците отъ това облекчение. Азъ бѣхъ поставилъ 1 януарий 1930 г., обаче поради това, че въ България ценитѣ на недвижимитѣ имоти почнаха да спадатъ по-рано и поради кризата започнаха да се продаватъ масово такива имоти на публичен търгъ, намирамъ, че ако искаме действително да помогнемъ на тия длъжници, като имъ дадемъ право да изкупятъ своитѣ имоти, ние можемъ да върнемъ датата съ още една година назадъ — да стане 1 януарий 1929 г.

Моля ви безъ разискване да гласувате тая поправка.

Председателстващ Н. Шопов: Които отъ г. г. народните представители приематъ направеното предложение отъ г. министра на правосъдието, датата „1 януарий 1930 г.“ да стане „1 януарий 1929 г.“, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 6, както се докладва, съ пометата поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете)

„Чл. 7. Длъжникътъ съ задължения до 200.000 л., на когото пасивътъ надминава актива, може да иска съдебно уреждане (ликвидация) на дълговетѣ си срещу представяне достатъчно обезпечение на кредиторитѣ“.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представител г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Азъ моля г. министра да се съгласи, въ текста на чл. 7 думитѣ „на когото пасивътъ надминава актива“ да се премахнатъ.

Обаждатъ се: Не може.

Ф. Рафаиловъ (д. сг): Това е невъзможно!

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г-да! За съжаление, трѣбва да ви кажа, че не мога да приема предложението на г. Капитановъ по следните съображения. Преди всичко съ този извънреденъ законъ ние имаме за целъ да подпомогнемъ затрудненитѣ длъжници, ония, които се намиратъ въ невъзможност да платятъ, или ония, които се намиратъ въ опасност да бѣдатъ обездомени, обезземлени и т. н. Кое е мѣрилото за имущественото състояние на длъжника? Това е отношението между актива и пасива му. Ако това е белегътъ, който е прокаранъ като единъ принципъ въ нашето законодателство — и въ търговското право това е единъ казусъ, единъ поводъ, за да може търговецътъ отъ едно състояние да премине въ друго състояние — мене ми се чини, че съ това, което иска г. Капитановъ, нѣма да се постигне целта на закона. Тогава ние ще престанемъ да защитаваме слабитѣ и сѣдни собственици, тия, които сѣ действително застрашени и които сѣ обектъ на закона, а ще почнемъ да защитаваме голѣмитѣ богаташи, които асѣ нѣма да иматъ нужда отъ подкрепата на този законъ. Ако това не е едно условие, което се изисква непременно, за да може да се дава помощъ по този законъ, тогава какво ще стане? Тогава ще може и ония, които има 5 милиона лева да иска закрилата и защитата на закона.

Азъ, като министъръ на правосъдието, не мога да се съглася съ това измѣнение и моля да се гласува чл. 7 отъ законопроекта така, както се докладва.

Г. Юртовъ (нац. л): Нека се премахне това ограничение за задълженията до 200.000 л., а всѣки длъжникъ, безъ разлика каква сума има да дължи, да може да се ползува отъ облекчението на чл. 7.

Министъръ Д. Върбеновъ: Не съмъ съгласенъ, защото по този законъ ние даваме облекчения само на дребнитѣ и сѣднитѣ длъжници.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представител г. Александъръ Радоловъ.

А. Радоловъ (з): Г. г. народни представители! Азъ бихъ молилъ г. министра да се съгласи на следното измѣнение. Всички сме съгласни, че общото кризисно положение е засегнало всички и че паритѣ сѣ увеличили своята стойностъ, а имотитѣ далечъ нѣматъ онака стойностъ, която тѣ имаха преди две-три години, откогато започна кризата.

Оня, който, по единъ или другъ начинъ, е излъзълъ по-голямъ хитрецъ, по-съобразителенъ, продалъ си имота и вложилъ паритѣ си въ банка или ги далъ въ заемъ, днесъ се намира въ едно чувствително преимущество предъ другия, който не е продавалъ имота си, ами който е работилъ и който се е стремилъ да запази това, което има. Въ законопроекта за закрила на земеделца-стопанинъ ние предвидихме, че положението на единъ длъжникъ би трѣбвало да се вземе въ съображение и една частъ отъ тая тежестъ, която тегне върху него, вследствие на кризата, която преживяваме, да падне и върху гърба на кредитора. Обаче тукъ не виждаме да се прави същото нѣщо. Като приемаме това положение, че когато пасивътъ надминава актива, единъ длъжникъ може да иска ликвидация на дълговетѣ си, нѣма смисълъ да се прави ограничение за задълженията до 200 хиляди лева.

Но сега се прави възражение: ама кого мислите ще подпомогнемъ съ този законъ: дребнитѣ съществуващи, или едритѣ? Оня, който има единъ дългъ надъ 200 хиляди лева, счита се, че е единъ голѣмъ длъжникъ, а същевременно той трѣбва да бѣде и голѣмъ собственикъ; следователно, той не би трѣбвало да бѣде подкрепянъ, той трѣбва да остане въ положение, щото кризата да го души и да го удуши; ние ще трѣбва да оставимъ неговия имотъ да се продаде въ тая криза на безценица, а него лично да го поставимъ въ положение да не бѣде единъ добъръ гражданинъ и платецъ, ами да отиде при ония, за които гласувахме да бѣдатъ изключени за три заседания. Ние идваме да паливаме вода въ тѣхлата воденица, защото създаваме по такъвъ начинъ пролетарии. Този, който има 200 хиляди лева задължения, него ние ще го

покровителствуваме, а този, който има 205 хиляди лева задължения, поради това, че той дължи още 5 хиляди лева, нѣма да го покровителствуваме!

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Ще се възползува отъ чл. 26.

А. Радоловъ (з): Въ чл. 26 вие не давате право на длъжника да иска облекчение за своето положение, а давате право само на кредитора. Щомъ вие давате това право само на кредитора, изглежда, че тоя законопроектъ, тъй както е съставенъ, нѣма да защити длъжника, ами защитава само кредитора. Позволете, но въ тоя случай азъ не мога да се съглася сѣ това.

А. Икономовъ (нац. л.): На второ четене ли сме?

А. Радоловъ (з): На второ четене сме, г. Икономовъ!

А. Икономовъ (нац. л.): Единъ кубикъ слама се продава 300 л. и стойността на паритѣ не е такава, каквато вие казвате.

А. Радоловъ (з): Какво колко се продава, азъ зная по-добре отъ Васъ, защото азъ повечето съмъ долу.

А. Икономовъ (нац. л.): Вѣтъръ знаешъ!

А. Радоловъ (з): Недейте претендира да познавате положението повече отъ насъ и недейте, като искате да защитите положението на кредитора, да ми правите диверсия! Азъ заключавамъ. Предложение не правя, но моля г. министра да се съгласи, като оставя това положение — пасивътъ да надминава актива — тая цифра 200 000 л. да бѣде махната.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министрътъ на правосъдието.

Министръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Сѣ съжаление трѣбва да ви кажа, че по никакъвъ начинъ не съмъ съгласенъ да се премахне тая цифра.

А. Капитановъ (з): Безъ съжаление.

Министръ Д. Върбеновъ: Казвамъ „сѣ съжаление“, понеже г. Радоловъ ми е приятелъ и бѣхъ принуденъ два пѣти да му откажа. Но вие сами разбирате и си представявате докъде ще отидемъ, щомъ премахнемъ цифрата 200 000 л.: и на най-големитѣ фирми, които сѣ затруднили въ нѣкакво отношение, ще нахлузимъ този законъ.

А. Радоловъ (з): Тѣ сѣ търговски и индустриални фирми, а тукъ се касае за по-дребнитѣ сѣществувания.

Министръ Д. Върбеновъ: Азъ трѣбва да ви кажа, че сѣ моето предложение — на националибералъ — азъ искамъ да защита дребнитѣ и срѣднитѣ сѣществувания, а какво ще става сѣ голѣмитѣ търговски индустриални фирми, не ме интересува — тѣ да се защищаватъ сѣ закона за предпазния конкордатъ.

А. Радоловъ (з): Тежко и горко на онзи, който е голѣмъ отъ това, че дългътъ му е голѣмъ! Като ви взематъ единъ подписъ, ще те накаратъ да плащашъ като гарантъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Тошевъ (раб): Само две думи искамъ да кажа.

Министръ Д. Върбеновъ: Членътъ е гласуванъ.

С. Тошевъ (раб): Не е гласуванъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Кѣде бѣхте досега? Защото не искахте думата навреме?

С. Тошевъ (раб): Досега говорѣха други — какъ ще искамъ думата?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Д. Ачковъ (нац. л. о): А бе той е останалъ сиракъ — другаритѣ му, като изключени, напуснаха залата. Дайте му думата!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Азъ моля г. г. народнитѣ представители да не вдигатъ гюрултия, а да внимаватъ какво се чете и да искатъ навреме думата.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 8. Молбата за сѣдебно уреждане на длъговетѣ се подава до мировия сѣдия, ако пасивътъ на длъжника не надминава 30 000 л.; въ всички останали случаи гя се подава до окръжния сѣдъ, който я разглежда въ едноличенъ съставъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 8 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 9. Въ молбата за сѣдебно уреждане на длъговетѣ длъжникътъ трѣбва да посочи:

- 1) всичкитѣ си движими и недвижими имоти;
- 2) занятието си, годината на започването, условията на практикуването и доходността му;
- 3) причинитѣ, които сѣ го заставили да иска сѣдебно уреждане на длъговетѣ, и какво може да плати;
- 4) всичкитѣ си вземания, спорни и безспорни, сѣ точно указание на името, презимето и мѣстожителството на длъжницитѣ;
- 5) всичкитѣ си задължения, сѣ точно указание на името презимето и мѣстожителството на кредиторитѣ;
- 6) дали презъ годината, предшествуваща подаването на молбата, е правилъ дарения или сключвалъ възвездни или безвъзмездни сѣлки сѣ своитѣ низходящи, възходящи, съпругъ, братя, сестри и тѣхнитѣ низходящи;
- 7) видътъ на обезпечението, сѣ което ще гарантира изпълнението на опредѣленитѣ отъ сѣда задължения“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министрътъ на правосъдието.

Министръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Намирамъ, че има една празднота въ чл. 9. За да нѣма различни тѣлкувания и сѣдилищата да не бѣдатъ турени въ затруднение, азъ моля да се прибави новъ пунктъ 8, въ който да се каже, че длъжникътъ трѣбва да посочи всички доказателства и адреситѣ на свидетелитѣ. Това бѣше пропуснато. Да не би нѣкой сѣдъ да се счете, че не е длъженъ да призове свидетелитѣ, щомъ като не е казано това като едно необходимо условие. За улеснение на сѣда, моля, да се приеме този новъ пунктъ 8.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Щомъ министрътъ признава, че има празднота въ законопроекта, да се попълни!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема прибавката на министра къмъ чл. 9 — новъ пунктъ 8, въ смисълъ: „Посочва всички доказателства и адреситѣ на свидетелитѣ“, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 9, така, както се докладва, сѣ приетата прибавка на г. министра, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 10. Къмъ молбата на сѣдебното уреждане длъжникътъ трѣбва да приложи:

- 1) удостоверение отъ данъчната властъ за размѣра на данѣка, сѣ който е обложенъ, както и преписъ отъ подаденитѣ отъ него за последнитѣ години данѣчни декларации;
- 2) удостоверение отъ съответното занаятчийско или професионално сдружение или отъ търговско-индустриалната камара за размѣритѣ и доходността на занятието си, както и за начина на ръководеното му“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 10 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 11. Ако длъжникътъ не изпълни нѣкое отъ предписанитѣ въ чл. чл. 9 и 10 условия, молбата за сѣдебно уреждане на длъговетѣ се повръща“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 11 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 12. По искане на нѣкой отъ кредиторитѣ или ако самъ намѣри за нужно, съдѣтъ може да назначи едно или три вещи лица, които да дадатъ заключение относно имотното състояние на длѣжника; освенъ това, ако нѣкой отъ кредиторитѣ поиска, длѣжникътъ трѣбва да положи клетва, че той при най-голѣмо старание и по най-пълненъ начинъ е посочилъ имотното си състояние“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 12, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 13. Най-късно петнадесетъ дни следъ подаване на молбата образуваното по тоя поводъ дѣло се насрочва въ съдебно заседание съ призоваване на длѣжника и кредиторитѣ, посочени въ молбата.“

Едновременно съ това, по разпореждане на председателя на съда или на мировия съдия, се запелва обявление на вратитѣ на съда за постѣпилата молба за съдебно уреждане на дълговетѣ и за датата на разглеждането ѝ.

До откриване на съдебното заседание по молбата за съдебно уреждане на дълговетѣ, образуваното по поводъ на нея производство може да бѣде разгледано отъ всички желаещи“.

Министъръ Д. Върбеновъ: Моля и въ този членъ, за да се запълни една празнота, да се приеме следното измѣнение: вмѣсто „длѣжника и кредиторитѣ, посочени въ молбата“, да се каже: „длѣжника, кредиторитѣ и посоченитѣ въ молбата свидетели“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема предложението отъ г. министра на правосѣдието измѣнение въ чл. 13, а именно, вмѣсто „длѣжника и кредиторитѣ, посочени въ молбата“, да се каже „длѣжника, кредиторитѣ и посоченитѣ въ молбата свидетели“, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приематъ чл. 13 съ току-що приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 14. Непосоченитѣ въ молбата на длѣжника кредитори могатъ до първото съдебно заседание по дѣлото да се присѣдинятъ и да искатъ да бѣдатъ приети. Едновременно съ това тѣ сѣ длѣжни да посочатъ основанието на своето вземане, както и доказателствата, отъ които се подкрепятъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 14 както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 15. Въ съдебно заседание става провѣрка на всички задѣлжения и вземания на длѣжника, както и на всички спорни обстоятелства, имащи значение за решаване на дѣлото, и се изслушватъ странитѣ.“

Всички доказателства трѣбва да бѣдатъ представени до първото по дѣлото заседание. Отъ посоченитѣ свидетели се разпитватъ само ония, които сѣ налице“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Дойчиновъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Още когато говорихъ при първото четене, обърнахъ вниманието на г. министра върху този фактъ, че не е въ властта на странитѣ да докарватъ свидетелитѣ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Не е въпросъ за докарване. Ние говоримъ за призоваването имъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Да, но казвате, че ако не се явятъ свидетелитѣ, дѣлото може да се реши и безъ тѣхъ. Това не бива да бѣде, защото нито странитѣ иматъ власть да докарватъ свидетелитѣ, нито ако свидетелитѣ не се явятъ, вие можете да лишите странитѣ отъ доказателствата, щомъ тѣ искатъ да се ползуватъ отъ тѣхъ. Само съдѣтъ е властенъ да застави свидетелитѣ да дойдатъ съ силата на своята законна власть. Ето защо, не бива по никой начинъ да поставяте въ закона, че дѣлото може да се решава и безъ свидетелитѣ, защото съ това ще лишите издаденото решение отъ всѣкаква законность.

Министъръ Д. Върбеновъ: Но ние не можемъ да протакаме тѣзи процеси само заради свидетелитѣ.

А. Капитановъ (з): Този законъ е изключителенъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Като е изключителенъ, не значи, че трѣбва да е батакчийски.

Министъръ Д. Върбеновъ: Казано е: (Чете) „Всички доказателства трѣбва да бѣдатъ представени до първото по дѣлото заседание. Отъ посоченитѣ свидетели се разпитватъ само ония, които сѣ налице“.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): А ако не се яви нито единъ?

Министъръ Д. Върбеновъ: Не съмъ съгласенъ съ Васъ. Това производство трѣбва да върви бързо.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. министре! Какъ страната ще доведе свидетелитѣ, когато това не е въ нейна власть? Правите много фатална грѣшка и още на третия день ще съзнаете слабостта на това положение.

А. Христовъ (д. сг): Азъ разбирамъ, ако има законни причини. Но този, който нѣма такива причини — болестъ и пр. — трѣбва да бѣде докаранъ подъ стража отъ съда.

Ц. Бръшляновъ (д. сг): Иначе ще бѣде въ вреда на длѣжникитѣ. Каква услуга имъ правите, когато имъ отнемате възможността да си служатъ съ свидетели.

Министъръ Д. Върбеновъ: Съгласенъ съмъ, при третото четене, да направимъ нуждното измѣнение.

Ц. Бръшляновъ (д. сг): Тогава, при гласуването на члена, да се направи резерва, че при третото четене ще има измѣнение.

Министъръ Д. Върбеновъ: Да. Азъ ще направя предложението.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. министърътъ на правосѣдието декларира, че взема актъ отъ искането на г. Дойчинова, относително свидетелитѣ, за които се говори въ последната алинея на чл. 15, дето се казва: (Чете) „Отъ посоченитѣ свидетели се разпитватъ само ония, които сѣ налице“, както се съгласява, при третото четене, да се вмъкне известно измѣнение въ този текстъ, за да се разбере, че свидетелитѣ не могатъ да не се явятъ.“

Поставямъ на гласуване чл. 15 така, както се докладва, съ резервата, която се направи отъ г. министра на правосѣдието.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 15, както се докладва, съ казаната резерва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 16. Съдѣтъ се произнася по искането на длѣжника възъ основа на съвокупната оценка на всички данни, както по вземанията, така и по размѣра, който ще трѣбва да се плати отъ длѣжника, съ означение начина на изпълнението и вида на обезпечението.“

Намалението не може да надминава 30%.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 16, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже частъ е 8, моля г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ да продължимъ заседанието до прокарване на законопроекта на второ четене.

А. Капитановъ (з): Г. председателю! Не ще можемъ да свършимъ гласуването на законопроекта до края.

Министъръ Д. Върбеновъ: До чл. 20.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г-да! Останете единъ пътъ да свършимъ работа! За единъ часъ всичко ще свършимъ.

А. Капитановъ (з): Въ 9 ч. си заминаваме. Г. министърътъ Ви каза, че ще продължимъ до гласуването на чл. 20.

А. Радоловъ (з): Недейте иска така набързо да мине — не е въ интересъ на самата работа.

Министъръ Д. Върбенювъ: До чл. 20.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да се продължи заседанието на Камарата, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Д. Върбенювъ: До гласуването на чл. 20.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 17. Всички кредитори се третирайтъ напълно еднакво, освенъ тия, чиито вземания даватъ право на предпочително удовлетворение, правата на които се запазватъ.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 17, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 18. Задълженията на длъжника къмъ съпруга му, възходящитъ и низходящитъ му роднини, роднинитъ му по сребърна линия до четвърта степенъ и по сватовство до трета степенъ се считатъ за недействителни, освенъ ако сѣ установени съ документи, носящи завърена дата, и ако се отнасятъ до време не по-късно отъ 3 години преди датата на молбата за съдебно уреждане.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 18, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 19. Сждътъ се произнася съ решение, което не подлежи на никакво обжалване.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 19, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 20. Молбата за съдебно уреждане на дълговетъ не се уважава, ако сждътъ констатира, че лошото имотно състояние на длъжника е резултатъ на разточителство и на недобросъвестно водене на работитъ.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 20, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 21. Докато трае производството за съдебно уреждане на дълговетъ, никакви изпълнителни действия не могатъ да бждатъ извършвани срещу длъжника, а започнатитъ се спиратъ.“

Всѣко отчуждаване или обременяване на имотитъ сѣ тежести презъ сждото време се счита по право недействително“.

А. Радоловъ (з): Нали казахме до чл. 20?

С. Мошановъ (д.сг): Това е най-важниятъ законопроектъ. Пъкъ и кворумъ нѣмате!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля ви се! Щомъ не желаете да работимъ, нѣма да работимъ!

А. Радоловъ (з): Вие не уважавате Събранието!

С. Мошановъ (д.сг): Да гласуваме до чл. 20 — разбирамъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбенювъ: Азъ обещахъ, че следъ гласуването на чл. 20 ще вдигнемъ заседанието.

Моля, прочее, да вдигнемъ заседанието. За заседанието въ вторникъ предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Второ четене законопроекта за облекчение на длъжниците (Продължение)

2. Първо четене закона за данъчнитъ облекчения.

3. Първо четене предложението за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание (Разискване).

4. Одобрение решението за одобрение на подписания въ София на 23 юний 1931 г. договоръ за помирение и арбитражъ и съдебно уреждане между България и Белгия.

5. Одобрение решението за одобрение подписания въ София на 26 юний 1931 г. договоръ за помирение, съдебно уреждане и арбитражъ между България и Испания. Второ четене законопроектитъ:

6. За измѣнение т. т. 11 и 13 на чл. чл. 88 и 67 отъ законитъ за градскитъ и селскитъ общини.

7. За закрила на земеделѣца-стопанинъ.

8. За пенситъ за изслужено време.

9. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитъ. (Докладъ на анкетната комисия по анкетиране избора въ Егридеренска околия)

10. Докладъ на прошектарната комисия.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема предложението отъ г. министра на правосъдието дневенъ редъ за следващото заседание, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. 5 м.)

Подпредседатели: { **Н. ЗАХАРИЕВЪ**
 { **Н. ШОПОВЪ**

Секретари: { **Ж. ЖЕЛЯБОВЪ**
 { **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**